

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 15/2 2026 s. 714-750, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

**2015-2024 YILLARI ARASINDA OKUL UYGULAMALARI DERSLERİNE YÖNELİK
YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERE İLİŞKİN İÇERİK ANALİZİ**

Halil ZEHİR*

Kıymet ZEHİR**

Serhan BOZAN***

Geliş Tarihi: 20 Eylül 2025

Kabul Tarihi: 27 Aralık 2025

Öz

Araştırmanın amacı, Türkiye’de ve KKTC’de okul uygulamaları (öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi) dersleri üzerine yapılan lisansüstü tezlerinin çeşitli kriterlere göre değerlendirmesini yapmaktır. Tezlere, Yüksek Öğretim Kurulu’nun web sayfasından “Ulusal Tez Merkezi” aracılığıyla ulaşılmıştır. Çalışmada, 2015-2024 yılları arasında yayınlanan 67 tez içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. Veriler, Excel programı ile frekans ve yüzde tekniği kullanılarak analiz edilmiş ve grafiklerle temsil edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre; tezlerin yaklaşık üçte birinin doktora düzeyinde olduğu; 2022, 2023, 2024 yıllarında diğer yıllara oranlar daha çok tez yayınlandığı; üniversiteler bazında en çok Hacettepe, Giresun, Gazi, Anadolu ve ODTÜ Üniversitelerinde daha çok tez yayınlandığı ve bunun sonucu olarak Ankara ilinde ve İç Anadolu Bölgesinde daha fazla tez verisinin toplandığı, sınıf ve İngilizce öğretmenliği branşlarında daha fazla tez hazırlandığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Okul uygulamaları derslerinin yürütülmesinde karşılaşılan sorunların genel olarak öğretmen aday merkezli olduğu ve üniversite-okul iş birliğinin yeteri kadar kurulamamasından kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmenlik uygulaması, okul deneyimi, içerik analizi.

* Dr. Öğr. Üyesi; Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, hzehir@agri.edu.tr, ROR ID: [054y2mb78](https://orcid.org/054y2mb78).

** Dr. Öğr. Üyesi; Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, kzehir@agri.edu.tr, ROR ID: [054y2mb78](https://orcid.org/054y2mb78).

*** Dr. Öğr. Üyesi; Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü, syalcin@agri.edu.tr, ROR ID: [054y2mb78](https://orcid.org/054y2mb78).

CONTENT ANALYSIS OF GRADUATE THESES ON SCHOOL PRACTICE COURSES BETWEEN 2015 AND 2024

Abstract

The purpose of this research is to evaluate graduate theses on school practice courses (teaching practice and school experience) conducted in Türkiye and the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) according to various criteria. These theses were accessed via the "National Thesis Center" on the website of the Council of Higher Education (YÖK). In this study, 67 theses published between 2015 and 2024 were examined using content analysis. The data were analyzed through frequency and percentage techniques in Excel and presented using graphs. The findings indicate that approximately one-third of the theses were at the doctoral level; a higher number of theses were published in 2022, 2023, and 2024 compared to previous years; and, in terms of universities, Hacettepe, Giresun, Gazi, Anadolu, and Middle East Technical University (METU) had the highest numbers of theses. Consequently, more thesis data were collected in Ankara Province and the Central Anatolia Region. It was also found that a larger proportion of theses focused on the fields of primary school teaching and English language teaching. Furthermore, the problems encountered in the implementation of school practice courses were generally centered on prospective teachers and were found to arise from insufficient university-school collaboration.

Keywords: Teaching practice, school experience, content analysis.

Giriş

İnsanlığın varoluşundan günümüze kadar süregelen bir kavram olan eğitim, kişinin davranışlarında arzu edilen değişikliği kendi yaşamı üzerinden ve kasıtlı olarak gerçekleştirme sürecidir ve her çağda toplumu şekillendiren ve ona yön veren itici bir güç olmuştur (Çetinkaya ve Kılıç, 2017). Toplumların geleceğinin belirlenmesinde önemli ve etkili süreçlerden biri olan eğitim, insanlık tarihi boyunca toplumların gerçekleştirdiği en önemli etkinlikler arasında yer almaktadır (Köse, 2016; Eskicumalı, 2002). Eğitim insanı, insan da geleceği şekillendirir (Çetinkaya, 2023). Eğitim sisteminin, nitelikli ve istendik hedefleri amaçlayarak işleminde anahtar kişi, insan yaşamında bu kadar etkili olan bu kavramın en önemli unsurlarından biri de şüphesiz ki eğitimcilerdir (Demirtaş vd., 2014). Bu noktada adanmışlık duygusu yüksek, mesleğini seven, donanımlı öğretmenlere ihtiyaç vardır. Bu niteliklere sahip öğretmenlerin yetiştirilebilmesi ancak onlara verilecek nitelikli bir mesleki eğitim ve edindikleri bilgileri tecrübeye dönüştürebilecekleri ortamların dizayn edilmesiyle mümkündür.

Öğretmen, rehberlik eden ve öğrenme sürecini tasarlayan kişi olarak ifade edilebilir (Grossman vd., 2009). Öğretmenler eğitim sisteminin en temel ögesidir (Sayan, 2015; Şişman, 2002; Demirtaş vd., 2014; Liston vd., 2008; Flores, 2016; Tekin ve Ayas, 2006). Eğitim öğretim süreci içerisinde yer alan ve bu süreçteki etkinlikleri üstlenen en önemli paydaşlardan birisi olan öğretmenler, eğitim öğretim faaliyetlerinin planlayıcısı, uygulayıcısı ve değerlendircisidir. Eğitim öğretim sürecinin sağlıklı bir biçimde yürütülmesi hususunda bu denli öneme sahip olan öğretmenlerin nitelikli şekilde yetiştirilmesi de ülkelerin eğitim politikaları kapsamında değerlendirilmektedir (Cengiz, 2024). Öğretmen yeterlilikleri, sadece alan bilgisi, genel kültür ve öğretmenlik meslek bilgisine sahip olmak ile açıklanamaz; bunun yanında öğretmenlerin mesleğine karşı geliştirdikleri tutumlar ve duyuşsal tepkileri de öğretmenlik mesleğinin başarısında önemli bir rol oynamaktadır (Boyacı, 2024). Bireyler, öğretmenlerde öğrencilere belirli becerileri kazandırmanın ve herhangi bir konunun içeriğini aktarmanın ötesinde özellikler

aramaktadır. Öğretmenler toplumun bu beklenti ve izlenimleri kapsamında hem öğrencilerini hem de kendilerini şekillendirmektedir (Çelikten vd., 2005). Öğretmenin yeterliği ve niteliği, meslekten önceki yaşam, üniversitede alınan eğitim, mesleki gelişim gibi birçok değişkenden etkilenebilmektedir (Bozkuş ve Marulcu, 2016). Bu değişkenlerden her biri öğretmenlerin niteliğini etkilediği gibi aynı zamanda öğretmenlerin niteliğinden de etkilenmektedir (Cengiz, 2024). Öğretmenlerin etkililiğini olumlu yönde etkileyen en kritik aşamalardan birisi de hizmet öncesinde alınan eğitimidir (Boaduo vd., 2011). Hizmet öncesi eğitim; şekil, süre, zaman gibi bileşenlere bakılmaksızın okullarda yerine getirilen uygulama etkinliklerinin ve kuramsal eğitimin bir bileşenidir (Carlson, 1999).

Öğretmenlerin nitelikli bir şekilde yetiştirilmesi noktasında, donanımlı hizmet öncesi eğitim programlarının varlığı son derece önemlidir. Öğretmen adaylarına, hizmet öncesi öğretmen eğitimi ile alan bilgisi, meslek bilgisi, tutum ve beceriler kazandırılmaktadır (Kozikoğlu ve Senemoğlu, 2018). Öğretmen adaylarının anlamlandırma ve karar verme gibi öğretmenlik mesleğiyle alakalı birçok becerinin kazandırılmasında, hizmet öncesi eğitiminin dolayısıyla lisans eğitiminin önemli bir konuma sahip olduğu düşünülmektedir (Arpacı, 2015; Avraamidou, 2014; Beauchamp ve Thomas, 2009; Beijaard vd., 2000; Cheung, 2008; Duru, 2006; Karalı, 2018; Lamote ve Engels, 2010; Lasky, 2005; Živković, 2013). Öğretmen adaylarının mesleklerinde yetkin olarak yetiştirilmesinde, hizmet öncesi öğretmen eğitimi sürecinde verilen akademik derslerin içeriği kadar öğretmenlik uygulamasının niteliği de önemli etkindir (MEB, 2017).

Öğretmen adaylarının lisans eğitimleri süresince kazandıkları kuramsal bilgi bir yana, bilhassa uygulama okullarında edindikleri deneyimler, mesleki gelişimlerinin tamamlanması bakımından önem arz etmektedir (Gökçe ve Demirhan, 2005). Öğretmen yetiştirme sürecinde yürütülen öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi dersleri, öğretmen adaylarının arzu edilen niteliklere sahip olabilmesi bakımından gerekli olan beceri, bilgi ve tutumları geliştirebilecekleri çok önemli bir fırsattır. Öğretmen eğitimi programlarının ortak hedeflerinden biri, öğretmen adaylarına gerçek sınıf ortamı hakkında fikir verecek olan öğretmenlik uygulaması dersleridir (Grudnoff, 2011). Kuramsal bilginin uygulamaya dönüştürülmesine imkân tanıyan bu ders, öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerinin sağlanmasında önemli ölçüde etki etmektedir (Wagler, 2007). Öğretmen adaylarının alan bilgisi ve pedagojik bilginin yanı sıra mesleki beceriler ile donatılmaları çok önemlidir. Öğretmen eğitimi programları, kuramsal derslerin yanı sıra uygulamaya yönelik dersleri de kapsamalıdır (Eurydice, 2015). Dolayısıyla hizmet öncesi öğretmen eğitimi programlarının en önemli derslerinden biri hiç şüphe yok ki öğretmenlik uygulaması dersidir (YÖK, 1998b). Öğretmen yetiştirme programları içerisinde bulunan öğretmenlik uygulaması dersi; öğrenilen öğretim yöntem ve tekniklerini uygulama imkânı sunması, öğretmen yetiştirme programlarında edinilen teorik bilgilerin uygulama şansının yakalanması, öğretmen adaylarının gerçek okul ve sınıf ortamı ile karşılaşmaları, öğrenciler ile birlikte ders işlemeye imkân vermesi, somut deneyimleri edinmeleri, kısaca öğretmenlik mesleğini gerçek ortamında deneyimleyebilmeleri açısından öğretmen kimliğinin oluşturulmasında önemli bir ders ve uygulama olarak düşünülebilir (Cengiz, 2024).

Öğretmenlik uygulaması dersi, hizmet öncesi öğretmen yetiştirme sürecinin vazgeçilmez etmenlerinden biri olduğu gibi, bu uygulamalar öğretmen olma hedefini benimseyen öğretmen adayları için, öğretmenlik yolunda ilerleyen sürecin bir ön çalışmasını oluşturmaktadır (Yeşilyurt ve Semerci, 2011). Kuramsal bilginin uygulamaya dönüştürülmesini

kolaylaştıran bu ders, öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerini ciddi manada etkilemektedir (Wagler, 2007). Öğretmen adaylarının okullarda çeşitli faaliyetlerde bulunmaları, kuramsal derslerde edindikleri bilgileri uygulamaya dönüştürülmesini sağladığı gibi adayların okulların öğretim imkânlarını, öğrencilerin çevresiyle olan iletişimlerini ve ilişkilerini, örtük programı, okul ve sınıf atmosferini ve diğer birçok olumlu-olumsuz durumu yaparak ve yaşayarak tecrübe etmelerini sağlamaktadır (Tuncer ve Berkant, 2018). Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması dersleri ile hizmet öncesinde hem gözlem yapma fırsatı yakalarken hem de öğretmen olarak okul ortamını ve nitelikli öğretmen olabilme yolundaki eksikliklerini fark edebilme şansını yakalayabilmektedirler (Gedik ve Göktaş, 2015).

Hizmet öncesi öğretmen eğitimi sürecinde uygulamalı bir öğrenme ortamı sağlanmadığı için, öğretmen adaylarıyla paylaşılan bilgilerin birçoğu gereken etkiyi göstermemekte ve öğretmen eğitimi programlarından umulan işlevler tam olarak gerçekleşmemektedir (Karadağ ve Akkaya, 2013). Bu durum öğretmenlik uygulamasının, öğretmen adaylarının öğrencilerle iletişim kurma, ders planlama, zaman yönetimi, materyal hazırlanması ve kullanımı, motivasyon gibi alanlarda yeterli beceriye ve bilgiye sahip olmamalarıyla sonuçlanabilmektedir (Gündoğdu vd., 2018; Tok, 2010). Ayrıca araştırmalar öğretmenlik uygulaması derslerinin, öğretmen adaylarının mesleki yeterliklerini istenilen düzeyde destekleyemediğini de göstermektedir (Atmış, 2013; Karadüz, vd., 2014; Petek, 2014). Sürekli güncellenen öğretmen eğitimi programlarında kuramsal bilginin uygulamaya dönüştürülmesinde çeşitli sorunların var olduğu da görülmektedir (Nayır ve Çınkır, 2014; Saylan, 2013; Şahin ve Özkılıç, 2005). Türkiye’de yapılan çalışmalarda, hizmet öncesi öğretmen eğitiminde uygulama çalışmalarının beklenen katkıyı sağlayamadığını ve uygulama okulları ile üniversiteler arasında yeterli bir bağ kurulamadığına dair sonuçlara rastlanabilmektedir (Arkün, 2011; Atik Kara, 2012; Gülmez Dağ, 2012; Yalın Uçar, 2012). Bu durum, üniversitelerin uygulamadan kopuk bir şekilde öğretmen eğitimi verdiği eleştirilerini gündeme getirmektedir (Özcan, 2013). Tüm bunların yanı sıra öğretmen adaylarının uygulama okullarında öğretmen olarak kabul görmemesi (Koç ve Yıldız, 2012; Seçer vd., 2010), öğretmen adaylarına uygulama sürecinde ve sonrasında nitelikli dönüt verilmemesi (Paker, 2008), uygulama öğretmeni, öğretmen adayı ve sorumlu öğretim elemanı arasında etkili bir iş birliğinin ve iletişimin sağlanamaması (Kırkseki vd., 2015), uygulama öğretmenlerinin uygulama derslerinde sınıfı terk ederek öğretmen adaylarını sınıflarda yalnız bırakmaları ve öğretmen adaylarına yardımcı olmamaları (Çermik vd., 2011), uygulama ders sayılarının yetersiz olması (Çepni ve Aydın, 2015), uygulama okullarında öğretmenlerin sahip olduğu haklardan öğretmen adaylarının faydalanamamaları (Aydın vd., 2007), uygulamadan sorumlu olan öğretim elemanlarının öğretmen adaylarına yeterli ilgiyi gösterememeleri ve öğretmen adaylarını gerektiği gibi takip etmemeleri (Turgut vd., 2008) gibi sorunlar göze çarpmaktadır.

Yapılan alan yazını taraması sonucunda, “Öğretmenlik Uygulaması” dersine ilişkin Türkiye’de gerçekleştirilen yüksek lisans ve doktora tezleri üzerine son beş yılı tarayan bir meta-analiz çalışmasının yapılmadığı görülmüştür. Bunun yanı sıra yapılan meta-analiz çalışmalarının öğretmen adaylarının okullardaki deneyimlerinin artmasında yardımcı olan bir diğer ders olan “okul deneyimi” dersini kapsamadığı fark edilmiştir. Bu çalışmanın amacı, Okul uygulamaları (öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi) derslerine ilişkin olan lisansüstü tezlerinin belirli kriterlere göre analizini yapmaktır. Araştırmada dört kategori altında 14 faktöre göre tezlerin değerlendirilmesi yapılmıştır. Bunun yanı sıra yayınlanan tezlerde okul

uygulamaları derslerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ve bu sorunların giderilebilmesi için öne sürülen çözüm önerileri de derlenmiştir.

Okul uygulamaları dersleri ile ilgili 2015-2024 yılları arasında yayınlanmış lisansüstü tezlerdeki genel eğilimi belirlemek adına, tezlerin sistematik derlemesini yaparak incelenen tezlerin başlıca bulguları doğrultusunda, okul uygulamaları derslerine yönelik senteze dayalı bir sonuç ortaya koymayı hedefleyen bu çalışma kapsamında cevap aranan sorular aşağıda verilmiştir:

Okul Uygulamaları dersi ile ilgili 2015-2024 yılları arasında yayınlanan lisansüstü tezlerin;

- 1) Temel özellikleri dikkate alındığında
 - i) Lisansüstü derecesine göre dağılımı nasıldır?
 - ii) Yayınlanma yıllarına göre dağılımı nasıldır?
 - iii) Yayınlandığı üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
 - iv) Yayınlandığı enstitü türlerine göre dağılımı nasıldır?
 - v) Tez verilerinin toplandığı illere göre dağılımı nasıldır?
 - vi) Tez verilerinin toplandığı coğrafi bölgelere göre dağılımı nasıldır?
- 2) Örneklem grupları dikkate alındığında
 - i) Örneklem grubunun ait olduğu fakültelere göre dağılımı nasıldır?
 - ii) Örneklem grubunun büyüklüğüne göre dağılımı nasıldır?
 - iii) Örneklem grubunun çeşidine göre dağılımı nasıldır?
 - iv) Örneklem grubunun ait olduğu branşlara göre dağılımı nasıldır?
- 3) Tezlerin Metodolojisi dikkate alındığında
 - i) Kullanılan araştırma yöntemi çeşidine göre dağılımı nasıldır?
 - ii) Kullanılan araştırma deseni çeşidine göre dağılımı nasıldır?
 - iii) Kullanılan veri analizi çeşidine göre dağılımı nasıldır?
 - iv) Kullanılan veri toplama araçları çeşidine göre dağılımı nasıldır?
- 4) Okul uygulamaları derslerinin yürütülmesinde karşılaşılan sorunlar ve bu sorunların giderilmesine yönelik öne sürülen çözüm önerileri nelerdir?

1. Yöntem

1.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma okul uygulamaları (öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi) derslerine yönelik yapılan lisansüstü (yüksek lisans ve doktora) tezlerin sistematik bir derlemesi ve bu derlemenin neticesinde elde edilen verilerin içerik analizinin yapıldığı bir nitel çalışmadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemleri içerisinde yer alan doküman incelemesi modeli ile yürütülmüştür. Doküman incelemesi, araştırma problemi kapsamında belirli bir süre içerisinde üretilmiş birden fazla doküman, belge ve kaynağın analizini mümkün kılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Bu çalışmada üniversitelerdeki okul uygulamaları derslerine yönelik yapılan lisansüstü tezlere ilişkin eğilimleri ve genel durumu belirlemek amacıyla, tematik içerik analizi yönteminin kullanılması tercih edilmiştir. Tematik içerik analizi, belirli bir zaman diliminde ve belli bir alanda yapılan çalışmalarda eğilimlerin ve sonuçların, belirlenen temalar çerçevesinde değerlendirilip eleştirel bir bakış açısıyla sentezlenmesine olanak tanımaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Araştırma konusu kapsamında değerlendirilen lisansüstü tezlere ulaşılmış, doküman incelemesi yoluyla elde edilen bulgular yorumlanmış ve söz konusu tezler

çeşitli kriterler açısından içerik analizine tabi tutularak çözümlenmiştir. Tematik içerik analizinde birbirine benzer olan verilerin belirli temalar ve kavramlar kapsamında bir araya getirilmesi ve okuyucunun anlayabileceği bir biçimde bunların düzenlenerek yorumlanması yapılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Tasarlanan bu çalışmada 2015-2024 yılları arasında okul uygulamaları derslerine yönelik hazırlanan lisansüstü tezler, bu çalışmanın araştırma sorularında belirlenen değişkenler kapsamında bütüncül bir yaklaşım takip edilerek elde edilen senteze dayalı sonuçların betimsel olarak ifade edilmesi hedeflenmektedir. Tematik içerik analizinde elde edilen sonuçlar frekans veya yüzde tabloları kullanılarak betimsel olarak sunulmaktadır.

Çalışmada, ilk aşamada Ulusal Tez Merkezi'nden ilgili tezlere ulaşılmıştır. İkinci aşamada ise ulaşılan lisansüstü tezlerin türlerine göre gruplandırılarak frekans dağılımlarının sayısal olarak belirlenmesi gerçekleştirilmiştir. İçerik analizi neticesinde gruplanan veriler görselleştirilerek grafik ve tablolar ile özetlenmiştir. Nihayetinde içerik analiziyle elde edilen bulgular araştırmacılar tarafından sentezlenerek betimsel olarak raporlaştırılmıştır. Bu çalışmada da Türkiye'deki ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki üniversitelerde son on yılda yayınlanan, okul uygulamaları derslerini konu alan lisansüstü tezler çeşitli değişkenler açısından analiz edilerek veriler açıklanmaya çalışılmıştır. Yapılan çalışmada analiz edilen tezlerin son on yılda yayınlanan tezleri kapsamı araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

1.2. Örneklem ve Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın örneklemini 2015-2024 yılları arasında öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi dersleri kapsamında Türkiye'deki ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki üniversitelerde yayımlanmış olan lisansüstü tezler oluşturmaktadır. Okul uygulamaları derslerindeki güncel eğilimi belirlemek amacıyla 2015-2024 yılları arasında (son on yılda) gerçekleştirilen çalışmalarla sınırlı kalmıştır. Bu nedenle araştırmada herhangi bir örnekleme yöntemine başvurulması düşünülmemiş, çalışma örnekleminin bütününe ulaşılması hedeflenmiştir. Bu amaçla tespit edilen ölçütler doğrultusunda anahtar kelimeler belirlenmiş ve ilgili yıllar arasını kapsayan alan yazını taraması yapılmıştır. Araştırma konusu olan tezlere YÖK web sayfasından "Ulusal Tez Merkezi" aracılığıyla ulaşılmıştır. Ulusal Tez Merkezi veri tabanında "öğretmenlik uygulaması", "okul deneyimi" ve "okul uygulamaları dersleri" anahtar kelimeleri girilerek tarama yapılmıştır. Doküman tarama sonucunda erişim izni olan lisansüstü tezler değerlendirmeye alınmıştır. Yapılan doküman taraması sonucunda Türkiye'de ve KKTC'de 2015-2024 yılları arasında okul uygulamaları dersleri kapsamında yapılmış olan 47 yüksek lisans tezi ve 20 doktora tezi olmak üzere toplam 67 çalışma incelemeye alınmıştır.

1.3. Veri Toplama Aracı

Araştırma kapsamına alınan her bir tez "Tez Sınıflama Formu" kullanılarak içerik analizine tabi tutulmuştur. "Tez Sınıflama Formu" Sözbilir ve Kutu (2008) tarafından geliştirilen "Makale Sınıflama Formu"ndan yararlanılarak araştırmacılar tarafından okul uygulamaları derslerine uyarlanarak oluşturulmuştur. Oluşturulan Tez Sınıflama Formu, eğitim bilimleri alanında öğretim üyesi olan üç kişi tarafından incelenmiş ve formun kapsam geçerliği sağlanmıştır. Form, tezin künyesi, tezin çalışma alanı, araştırma yöntemi, veri toplama araçları, örneklem ve veri analiz yöntemi şeklinde temel olarak altı bölümden oluşmaktadır. Tezler araştırmacılar tarafından bu kıstaslara göre sınıflandırılmıştır.

1.4. Geçerlik ve Güvenirlik

Çalışmanın içerik analizinin gerçekleştirilmesi dört aşamada gerçekleştirilmiştir: 1. Verilerin kodlanması, 2. Temaların bulunması, 3. Kodların ve temaların düzenlenmesi, 4. Bulguların tanımlanması ve yorumlanması. Araştırmada elde edilen verilere yönelik içerik analizi uygulanmıştır. İçerik analizinde kavramlar ve bu kavramların arasındaki ilişki düzeylerine ulaşabilmek adına kod ve temalardan faydalanılmıştır. Diğer bir ifadeyle araştırma verileri içerik analizinde detaylı incelemeye tabi tutulmuştur (Selçuk vd., 2014). Çalışmada, kodlama çalışmalarına başlanmadan önce, çalışmanın güvenilirlik ve geçerliliği üzerine çalışmalar yapılmıştır. Veri toplama aracının içerik geçerliği, alan eğitiminde uzman üç öğretim üyesinin (1 doçent doktor ve 2 doktor öğretim üyesi) ve bir eğitim programı uzmanı incelemesi doğrultusunda düzenlenerek, çalışmanın amacına uygun olduğuna karar verilmiştir.

Kriterlerin belirlenmesinden sonra bir kriter tablosu oluşturulmuştur. Bütün tezler yazarlar tarafından birbirinden bağımsız olarak kodlanmıştır. İlk olarak rastgele seçilen 15 çalışma için, bir araya gelinerek kodlamaların karşılaştırılması yapılmıştır. Kodlayıcılar arası güvenilirlik için iki öğretim üyesi (1 doçent doktor ve 1 doktor öğretim üyesi) ve alan uzmanı araştırmacı ve uzman tarafından ayrı ayrı incelenmiştir. Kodlamalar arasında çok az farklılık olduğu görülmüştür. Çalışmanın güvenilirlik hesabı için Miles ve Huberman'ın (1994) tarafından geliştirilen formül kullanılmıştır. Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) Yapılan bu hesaplama göre, araştırmanın güvenilirliği % 93 olarak bulunmuştur. Bu oranın %70'in üzerinde olması, çalışmanın güvenilir olduğu sonucunu göstermektedir (Miles ve Huberman, 1994). Bu noktada farklılıkların sebebi üzerine görüş alışverişinde bulunmuş ve kodlamaların yapılması esnasında dikkat edilmesi gereken hususlar üzere notlar alınmıştır. Ortak değerlendirilmeye alınmayan diğer tezlerin analizleri de her iki yazar tarafından ortak bir şekilde değerlendirilerek söz konusu farklılıklar giderilip ortak bir değerlendirme etrafında hem fikir olunması sağlanmıştır. Bütün analizler tamamlandıktan sonra, söz konusu olan bütün araştırma soruları göz önünde tutularak frekans değerleri hesaplanmış ve Excel programına kaydedilmiştir. Daha sonraki aşamada ise bu ham verilerden yararlanarak uygun grafik ve tablolar oluşturulmuştur.

1.5. Çalışmanın Sınırlılıkları

Okul uygulamaları derslerine yönelik hazırlanan tezlerden

- Sadece Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yayınlanan lisansüstü tezlerin incelenmesi
- Türkiye'deki ve KKTC'deki üniversitelerde yayınlanan lisansüstü tezlere odaklanması
- 2015-2024 yıllarında yayınlanan lisansüstü tezlerin analiz edilmesi

bu çalışmanın sınırlılıklarıdır.

1.6. Verilerin Analizi

Toplanan verilerin analizini gerçekleştirmek için içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde gerçekleştirilen işlem, birbirinin benzeri olan verileri belirli kavramlar ve belirli temalar çerçevesinde toparlamak ve bunları kişilerin anlayabileceği bir biçimde düzenleyip yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Araştırmaya dâhil edilen tezlerin incelenmesinde hazırlanan "Tez İnceleme Formu" kullanılmıştır. Formda tezlere ilişkin olarak, üç ana kategoride değerlendirmeler yapılmıştır. İlk kategori olan "Yayınlanan Tezlerin Temel Özellikleri" kategorisinde tezin türü (lisansüstü derecesi), yayınlanma yılı, yayınlandığı

üniversite, yayımlandığı enstitü, tez verilerinin toplandığı il ve tez verilerinin toplandığı bölge başlıkları ele alınmıştır. İkinci kategori olan “Tezlerin Örneklem Grupları” kategorisinde ise örneklem grubunun ait olduğu fakülte, örneklem grubunun büyüklüğü, örneklem kitlesi ve örneklem grubunun ait olduğu branş başlıkları değerlendirilmiştir. Son olarak “Tezlerin Metodolojisi” kategorisinde ise kullanılan araştırma yöntemi, kullanılan araştırma deseni, kullanılan veri analizi çeşidi ve kullanılan veri toplama araçları başlıkları söz konusudur. Çalışmanın son aşamasına ise incelenen tezlerde okul uygulama derslerinin yürütülmesinde karşılaşılan sorunlara dair veriler derlenmiş ve tezlerde bu sorunlara getirilen çözüm önerileri üzerinde durulmuştur. Tezlerdeki veriler formda belirlenen kategorilere göre analiz edilerek frekanslarıyla birlikte tablolar hâlinde sunulmuştur.

2. Bulgular ve Yorum

Bu çalışmanın veri seti kapsamında 20 doktora ve 47 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 67 lisansüstü tez çalışmasından oluşan örneklem üzerinde yapılan içerik analizi sonucunda elde edilen bulgular, çalışmanın araştırma sorusu çerçevesinde alt başlıklar hâlinde sunulmuştur. Bulgular, araştırmada ele alınan alt problemlerin sırasına uygun olarak grafiklerle verilmiştir. Bulgular, incelenen tezlerin temel özellikleri, örnekleme dair özellikler, metodolojisine dair özellikler, tespit edilen sorunlar, öne sürülen öneriler şeklinde alt başlıklar baz alınarak raporlaştırılmıştır.

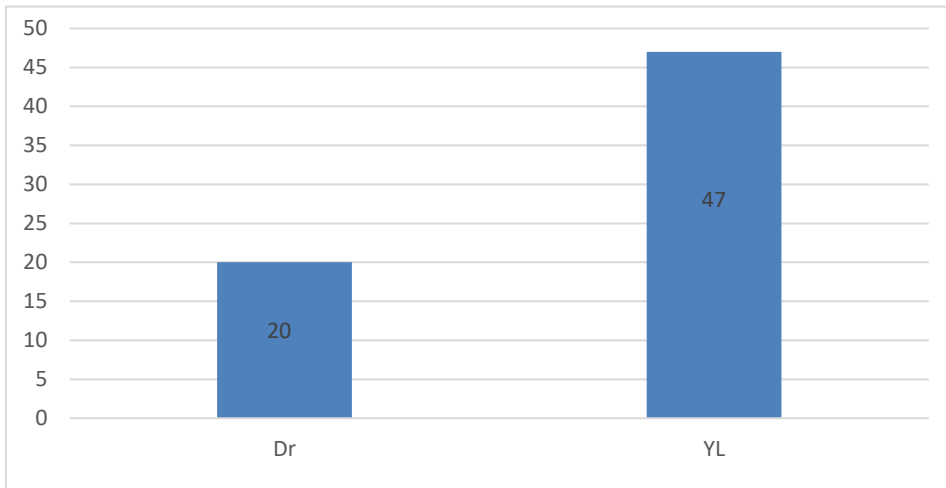
2.1. Yayımlanan Tezlerin Temel Özelliklerine Dair Bulgular

Bu başlık altında son on yılda (2015-2024 yılları arasında) öğretmenlik uygulaması / okul deneyimi derslerine yönelik yapılan lisansüstü tezlerin, lisansüstü derecesi, yayımlandığı yıl, yayımlandığı üniversite, yayımlandığı enstitü türü, verilerin toplandığı il ve bölge kapsamında dağılımları ele alınmıştır.

2.1.1. Yayımlanan Tezlerin Lisansüstü Derecesine Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen 67 lisansüstü tezin lisansüstü derecesine göre dağılımı Grafik 1’de verilmiştir.

Grafik 1: Yayımlanan Tezlerin Lisansüstü Derecesine Göre Dağılımı

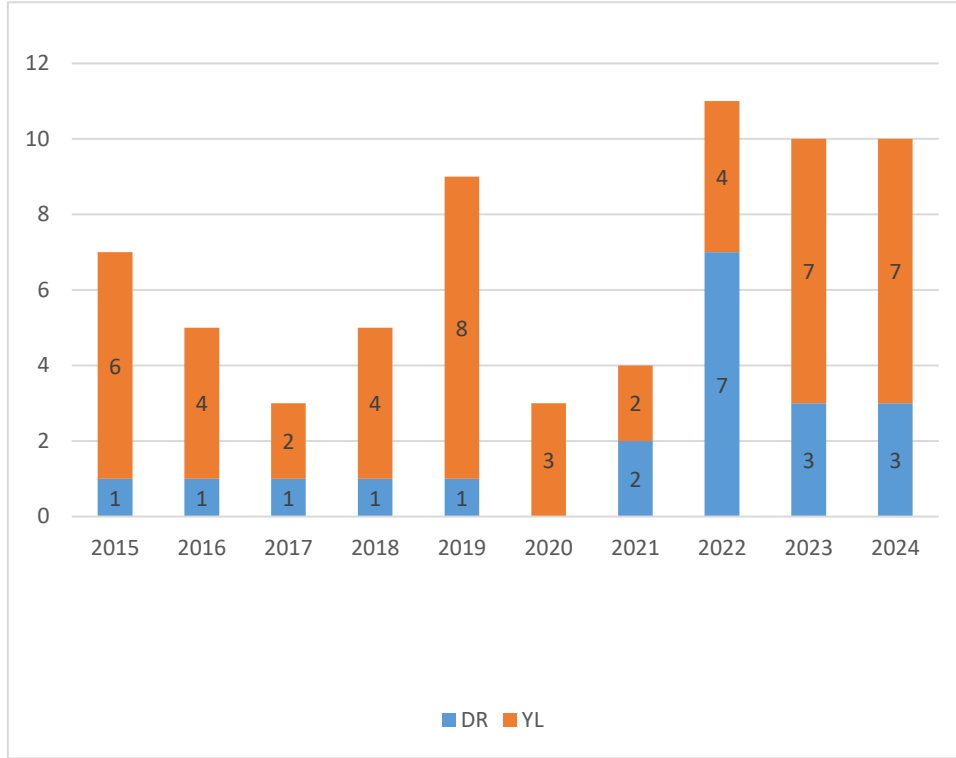

Grafik 1 incelendiğinde yayınlanan tezlerin 20 tanesinin doktora düzeyinde, 47 tanesinin ise yüksek lisans düzeyinde hazırlandığı görülmektedir. Öğretmenlik uygulaması / okul deneyimi derslerine yönelik hazırlanan tezlerin yaklaşık üçte birinin doktora seviyesinde, yaklaşık üçte ikisinin yüksek lisans seviyesinde olduğu söylenebilir.

2.1.2. Yayınlanan Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı Grafik 2’de verilmiştir.

Grafik 2: Yayınlanan Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

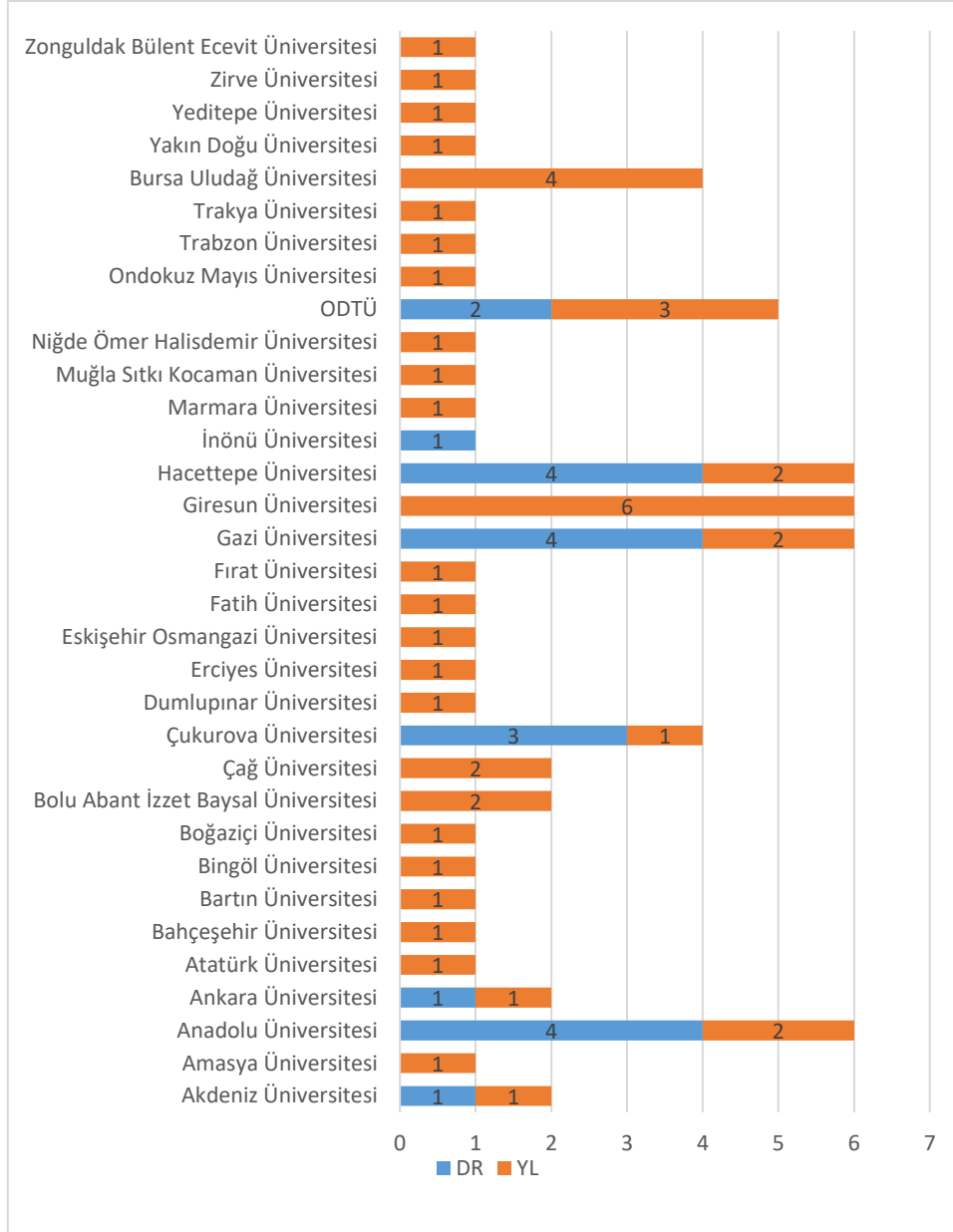

Grafik 2’de ki veriler incelendiğinde, son 10 yılda öğretmenlik uygulaması / okul deneyimi derslerine yönelik hazırlanan lisansüstü tezler göz önüne alındığında son üç yılda diğer yıllara oranla daha fazla tez yayınlandığı görülmektedir. 2022 yılında 11 tez (7 doktora ve 4 yüksek lisans), 2023 ve 2024 yıllarında ise 10 tez (3 doktora ve 7 yüksek lisans) yayınlanmıştır. Bunun yanı sıra 2017, 2020 ve 2021 yılları ise yayınlanan tez sayılarının en az olduğu yıllardır. 2020 yılında doktora düzeyinde hiç tez yayınlanmazken 2017 ve 2020 yıllarında üçer tane lisansüstü tez yayınlanmış, 2021 yılında ise 4 tane lisansüstü (2 doktora, 2 yüksek lisans) tez yayınlanmıştır.

2.1.3. Yayınlanan Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı Grafik 3'de verilmiştir.

Grafik 3: Yayınlanan Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

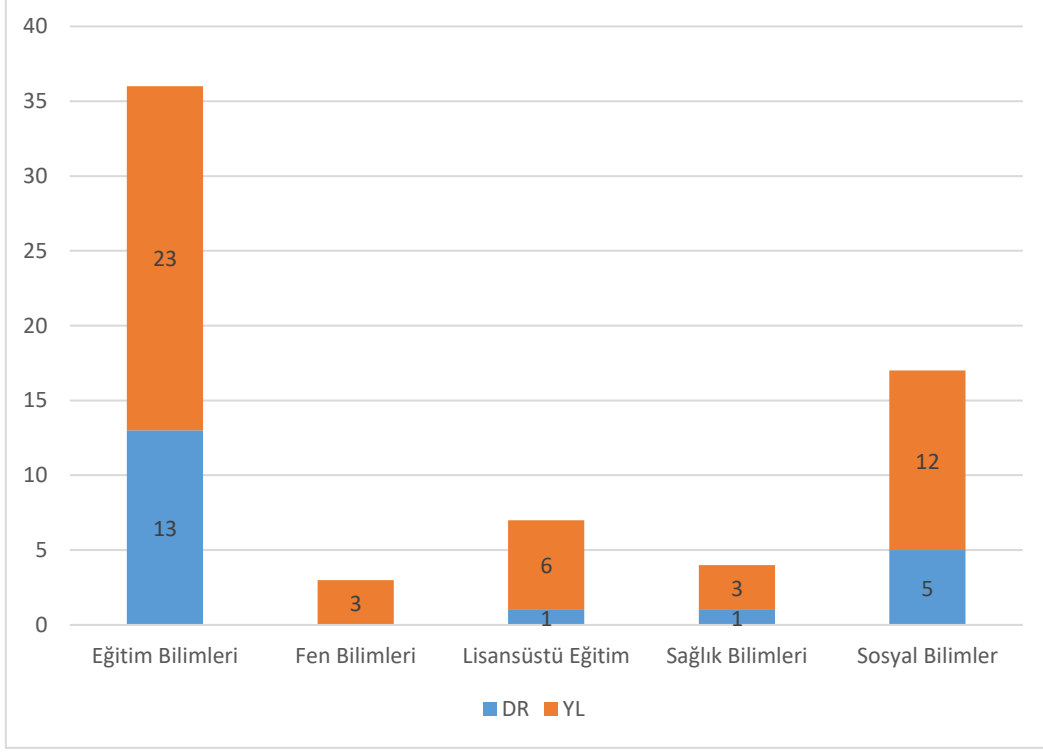

Grafik 3 incelendiğinde, 33 farklı üniversitede öğretmenlik uygulaması / okul deneyimi derslerine yönelik lisansüstü tez hazırlandığı görülmektedir. Doktora tezlerinin en fazla yayınlandığı üniversiteler, Anadolu, Gazi, Hacettepe ve Çukurova üniversiteleri iken; yüksek lisans tezlerinin en fazla yayınlandığı üniversiteler ise Giresun, Uludağ, ODTÜ üniversiteleri olmuştur. 22 üniversitede sadece 1 tane tez yayınlandığı görülürken, birçok üniversitede de öğretmenlik uygulaması / okul deneyimi derslerine göre hiçbir tezin yayınlanmadığı sonucu çıkarılabilir. Bunların yanı sıra özel üniversitelerin 6 tanesinde öğretmenlik uygulaması / okul deneyimi derslerine yönelik tezlerin hazırlandığı söylenebilir.

2.1.4. Yayınlanan Tezlerin Enstitü Çeşidine Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin hazırlandığı enstitü çeşidine göre dağılımı Grafik 4’de verilmiştir.

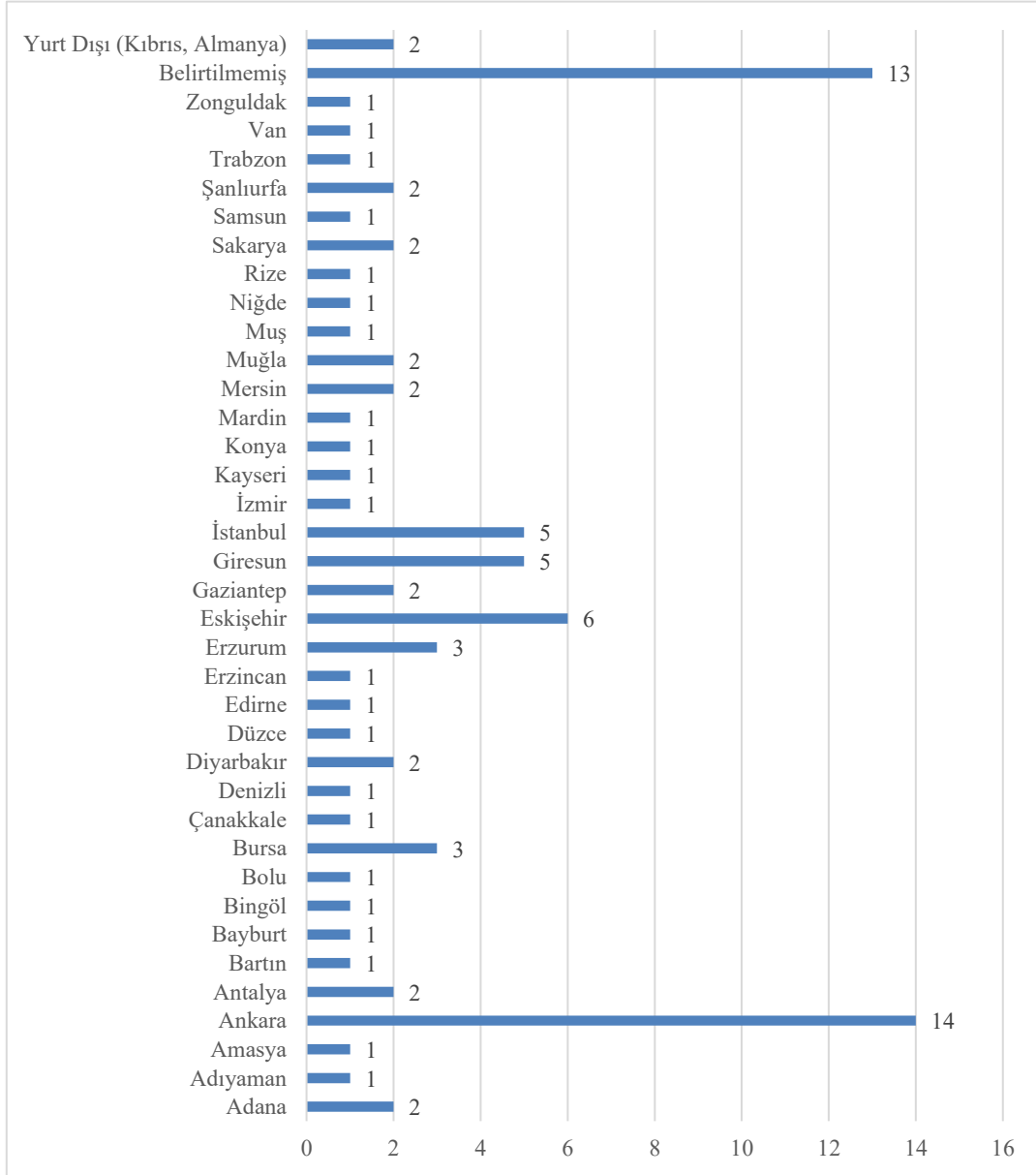
Grafik 4: Yayınlanan Tezlerin Enstitü Çeşidine Göre Dağılımı

Grafik 4 incelendiğinde, öğretmenlik uygulaması / okul deneyimi derslerine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin en fazla eğitim bilimleri enstitülerinde hazırlandığı ortaya çıkmaktadır. Yayınlanan tezlerin 36 tanesi (13 doktora ve 23 yüksek lisans) eğitim bilimleri enstitülerinde hazırlanırken 17 tanesi (5 doktora ve 12 yüksek lisans) sosyal bilimler enstitülerinde 7 tanesinin de (1 doktora ve 6 yüksek lisans) lisansüstü eğitim enstitülerinde hazırlandığı görülmektedir. Fen bilimleri enstitülerinde ve sağlık bilimleri enstitülerinde hazırlanan tezlerin sayısının ise diğer enstitülerde hazırlanan tezlerin sayısına oranla daha az olduğu söylenebilir.

2.1.5. Yayınlanan Tezlerin Verilerinin Toplandığı İllere Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin verilerinin toplandığı illere göre dağılımı Grafik 5’de verilmiştir.

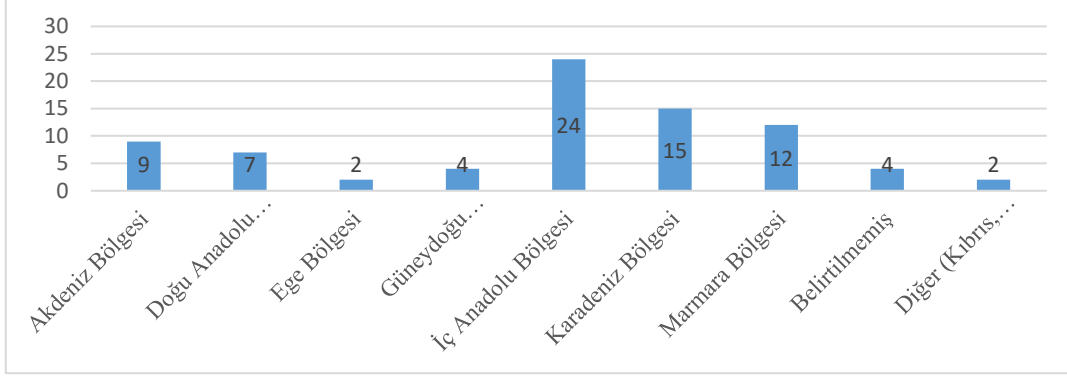
Grafik 5: Yayınlanan Tezlerin Verilerinin Toplandığı İllere Göre Dağılımı

Grafik 5 incelendiğinde, 36 farklı ilde öğretmenlik uygulaması / okul deneyimi derslerine yönelik lisansüstü tez verilerinin toplandığı görülmektedir. Yayınlanan lisansüstü tezlerin 14'nün Ankara'da, 6'sının Eskişehir'de, 5'inin İstanbul'da ve 5'nin de Giresun'da uygulamalarının yapılarak veri toplama faaliyetlerinin gerçekleştirildiği görülmektedir. Bunun yanı sıra 2 lisansüstü tezin veri toplama etkinliklerinin ülke dışında (Kıbrıs ve Almanya) gerçekleştirildiği görülmektedir. Ayrıca 45 ilimizde öğretmenlik uygulaması / okul deneyimi derslerine yönelik tezler için veri toplama faaliyetlerinin gerçekleştirilmediği sonucuna varılabilir. Yayınlanan 13 lisansüstü tez çalışmasında ise veri toplama etkinliklerinin hangi ilde gerçekleştirildiği belirtilmemiştir.

2.1.6. Yayınlanan Tezlerin Verilerinin Toplandığı Bölgelere Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin verilerinin toplandığı bölgelere göre dağılımı Grafik 6’da verilmiştir.

Grafik 6: Yayınlanan Tezlerin Verilerinin Toplandığı Bölgelere Göre Dağılımı

Grafik 6 incelendiğinde, tüm bölgelerimizde, öğretmenlik uygulaması / okul deneyimi derslerine yönelik lisansüstü tez verilerinin toplandığı görülmektedir. İç Anadolu, Karadeniz ve Marmara bölgelerinde verilerin toplandığı tezlerin sayısı en fazla iken, Ege ve Güneydoğu bölgelerimiz ise en az sayıda verinin toplandığı bölgelerimiz olmuştur. Yayınlanan tezlerden ikisinin verisi Ege Bölgesi’nde ve 4 tezin verisi ise Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde toplanmıştır. Yayınlanan lisansüstü tezlerin dördünde ise verilerin hangi bölgede toplandığına dair bir veri verilmemiştir. Bunun yanı sıra 2 tezin verisinin toplanması ise yurt dışında gerçekleştirilmiştir.

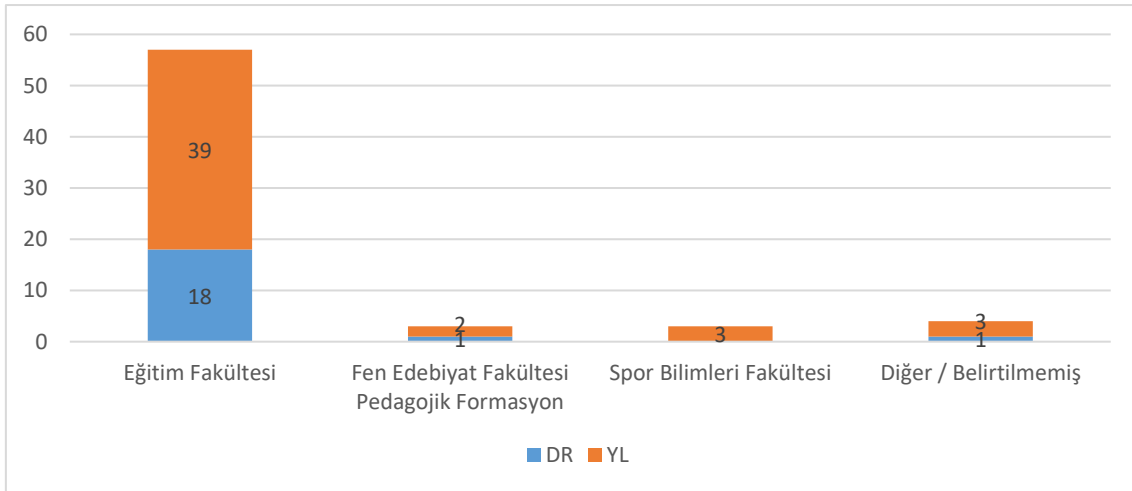
2.2. Yayınlanan Tezlerin Örneklem Gruplarına Dair Bulgular

Bu başlık altında son on yılda (2015-2024 yılları arasında) öğretmenlik uygulaması / okul deneyimi derslerine yönelik yapılan lisansüstü tezlerin örneklem gruplarının fakültelere, büyüklüğe, kitleye ve branşlara göre dağılımları ele alınmıştır.

2.2.1. Yayınlanan Tezlerin Örneklem Grubunun Fakültelere Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin örneklem gruplarının fakültelere göre dağılımı Grafik 7’de verilmiştir.

Grafik 7: Yayınlanan Tezlerin Örneklem Gruplarının Fakültelere Göre Dağılımı

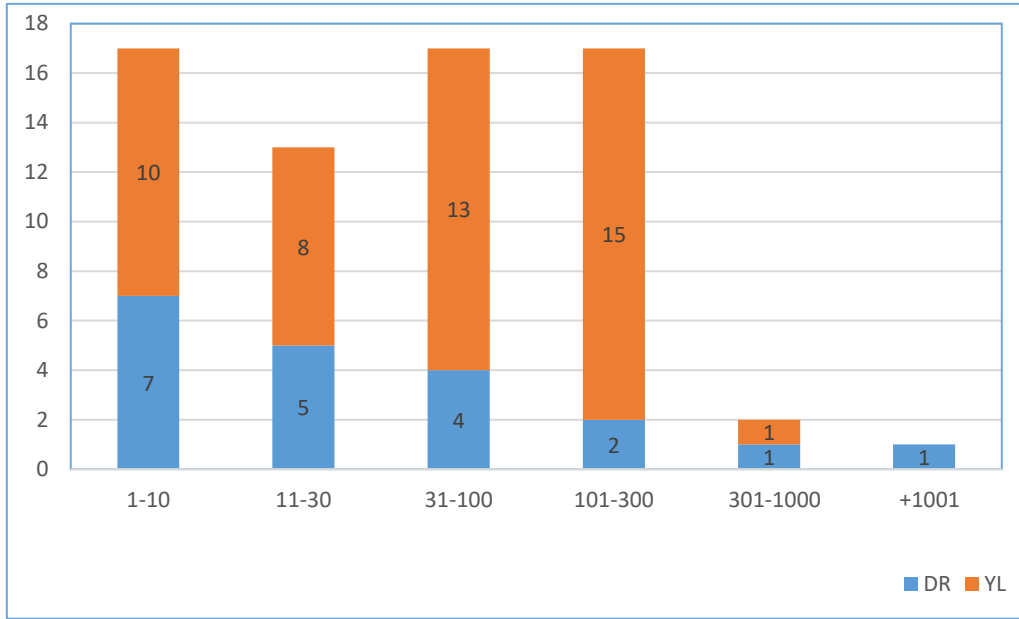

Grafik 7 incelendiğinde, yayınlanan tezlerin büyük bir kısmının örneklem grubunun eğitim fakültelerinde yer aldığı görülmektedir. Doktora tezlerinin 18 tanesinin ve yüksek lisans tezlerinin ise 39 tanesinin örneklem grubu eğitim fakültesi bünyesinde seçilmiştir. 3 tezin örneklem grubu ise pedagojik formasyon eğitimi bünyesinde tasarlanmıştır. 4 tezin örneklem grubu ise ya belirtilmemiş ya da fakülte bünyesinde olmayan kitlelerden (atanmış öğretmenler, uygulama okulu koordinatörleri, yöneticileri vb.) seçilmiştir.

2.2.2. Yayınlanan Tezlerin Örneklem Grubunun Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin örneklem grubunun büyüklüğüne göre dağılımı Grafik 8’de verilmiştir.

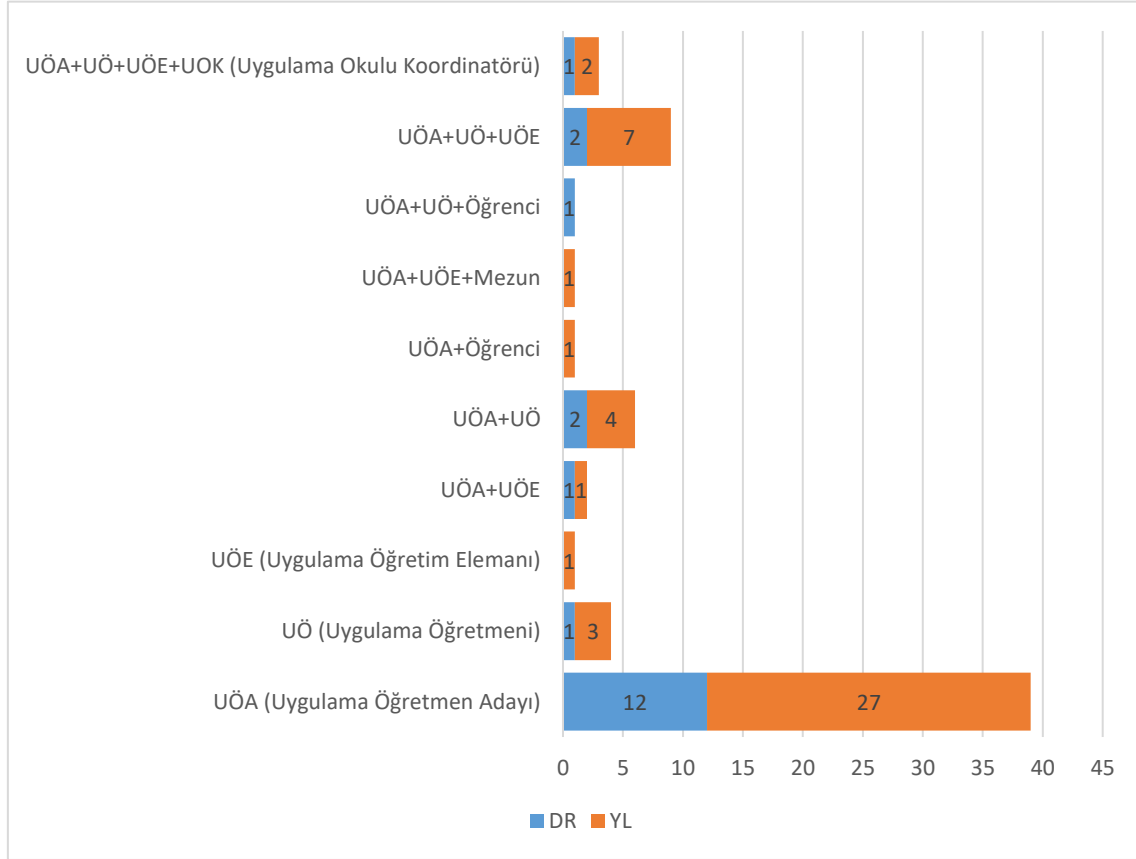
Grafik 8: Yayınlanan Tezlerin Örneklem Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Grafik 8 incelendiğinde, yayınlanan tezlerin örneklem grubuna göre dağılımları 1-10 , 31-100 ve 101-300 aralığındaki değerler için eşit sayıda tezin var olduğu görülmektedir. Yayınlanan tezlerde örneklem büyüklüğü 300’den fazla olan tezlerin sayısının 3 olduğu, tezlerin yaklaşık olarak dörtte birinin (7 doktora ve 10 yüksek lisans) örneklem sayısının 1-10 aralığında, yaklaşık dörtte birinin (4 doktora ve 13 yüksek lisans) örneklem sayısının 11-30 aralığında ve yaklaşık dörtte birinin (2 doktora ve 15 yüksek lisans) örneklem sayısının 31-100 aralığında olduğu görülmektedir.

2.2.3. Yayınlanan Tezlerin Örneklem Grubunun Çeşidine Göre Dağılımı

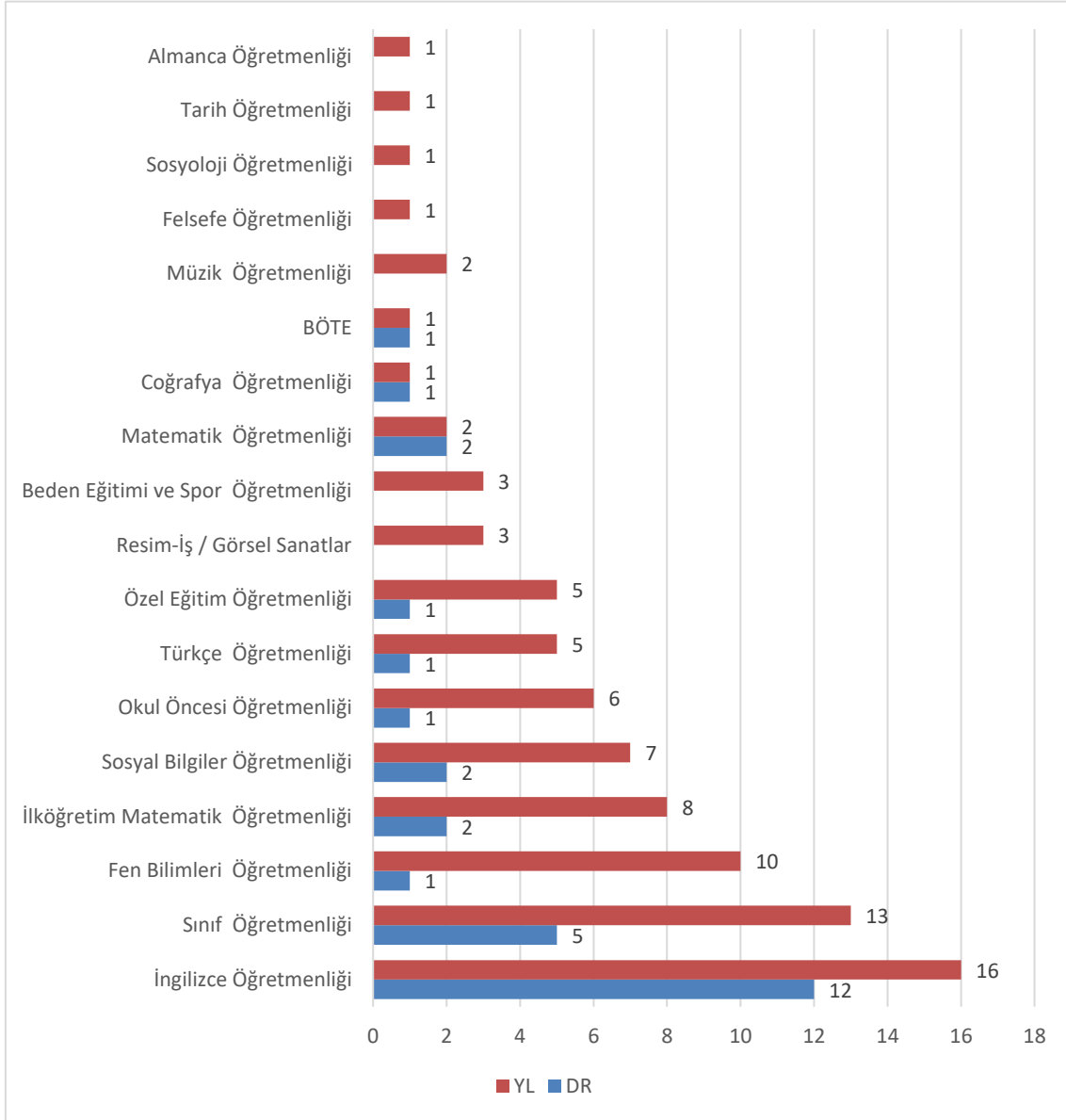
Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin örneklem grubunun sahip olduğu kitlelerin çeşidine göre dağılımı Grafik 9’da verilmiştir.

Grafik 9: Yayınlanan Tezlerin Örneklem Grubunun Çeşidine Göre Dağılımı

Yayınlanan tezlerin örneklem kitlesine göre dağılımlarının verildiği Grafik 9 incelendiğinde hemen hemen bütün tezlerin örneklem grubunda uygulama öğretmen adayına (UÖA) yer verildiği görülmektedir. Sadece 4 tezin örneklem grubunda UÖA'nın yer almadığı görülmektedir. Yayınlanan tezlerin 44 tanesinin örneklem grubunda tek tip kitleye yer verilirken, 23 tezin örneklem grubunda en az iki farklı kitleye yer verilmiştir. 39 tezin (12 doktora ve 27 yüksek lisans) örneklem grubunda sadece UÖA'nın yer aldığı görülmektedir. Yayınlanan tezlerin sadece birinin örneklem grubunda üniversiteden mezun olan ve öğretmen olarak atanan (mezun) kitleye yer verilirken uygulama okulunun öğrencileri (öğrenci) iki tezin örneklem grubunda yer aldığı görülmektedir. Ayrıca uygulama okulu koordinatörlerinin 3 tezin örneklem grubunda yer aldığı söylenebilir.

2.2.4. Yayınlanan Tezlerin Örneklem Grubunun Branşlara Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin örneklem grubunun branşlara göre dağılımı Grafik 10'da verilmiştir.

Grafik 10: Yayınlanan Tezlerin Örneklem Grubunun Branşlara Göre Dağılımı

Grafik 10 incelendiğinde, yayınlanan tezlerin örneklem grubunun branşlara göre dağılımlarında İngilizce Öğretmenliği, Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilimleri Öğretmenliği ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği branşları üzerinde çalışılan tezlerin diğer branşlara oranla daha fazla olduğu görülmektedir. İngilizce Öğretmenliği branşında 28 tez (12 doktora ve 16 yüksek lisans), Sınıf Öğretmenliği branşında 18 tez (5 doktora ve 13 yüksek lisans), Matematik Öğretmenliği branşında 13 tez (3 doktora ve 10 yüksek lisans) ve Fen Bilimleri Öğretmenliği branşında 11 tez (1 doktora ve 10 yüksek lisans) çalışmasının varlığı söz konusu iken, Almanca Öğretmenliği, Tarih Öğretmenliği, Sosyoloji Öğretmenliği ve Felsefe Öğretmenliği branşlarında birer tane tez çalışmasının yürütüldüğü görülmektedir. Grafik 10'da verilen bilgiler ışığında bazı branşlarda (Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği, Fizik Öğretmenliği, Kimya Öğretmenliği, Biyoloji Öğretmenliği vb.) öğretmenlik uygulaması / okul deneyimi derslerine yönelik hiçbir lisansüstü tez çalışmasının yayınlanmadığı sonucuna varılabilmektedir.

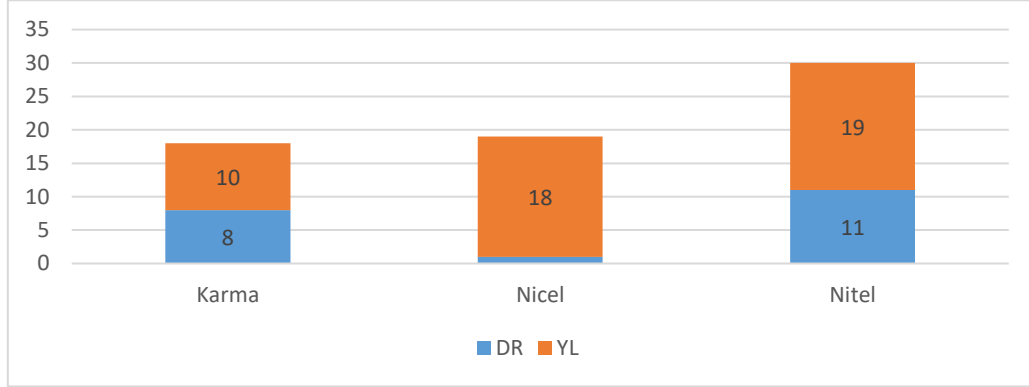
2.3. Yayınlanan Tezlerin Metodolojisine Dair Bulgular

Bu başlık altında son on yılda (2015-2024 yılları arasında) öğretmenlik uygulaması / okul deneyimi derslerine yönelik yapılan lisansüstü tezlerde kullanılan araştırma yöntemine, araştırma desenine, veri analizine ve veri toplama araçlarına göre dağılımları ele alınmıştır.

2.3.1. Yayınlanan Tezlerin Kullanılan Araştırma Yöntemine Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, kullanılan araştırma yöntemine göre dağılımı Grafik 11’de verilmiştir.

Grafik 11: Yayınlanan Tezlerin Kullanılan Araştırma Yöntemine Göre Dağılımı

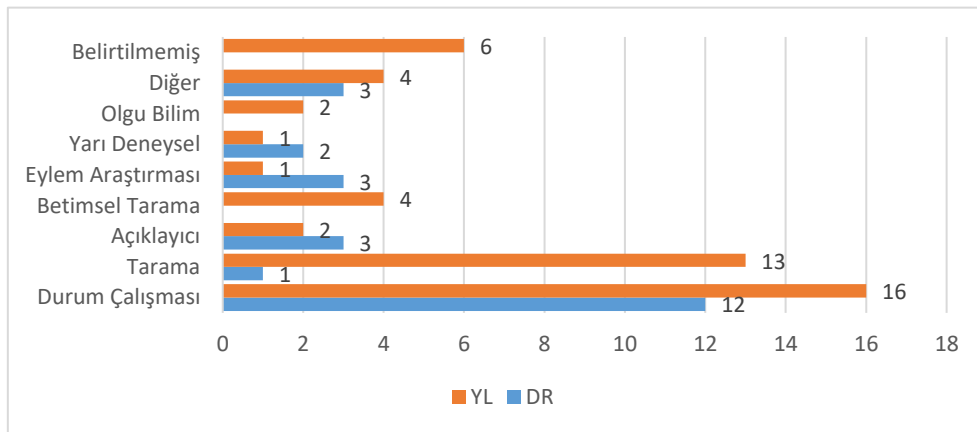

Grafik 11 incelendiğinde, yayınlanan tezlerin büyük bir kısmında araştırma yöntemi olarak Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Tezlerin 30 tanesinde (11 doktora ve 19 yüksek lisans) nitel araştırma yöntemi kullanılırken, 19 tezde (1 doktora ve 18 yüksek lisans) nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. 18 tez ise (8 doktora ve 10 yüksek lisans) karma araştırma yöntemine göre şekillendiği görülmektedir.

2.3.2. Yayınlanan Tezlerin Kullanılan Araştırma Deseni Çeşidine Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, kullanılan araştırma desenine göre dağılımı Grafik 12’de verilmiştir.

Grafik 12: Yayınlanan Tezlerin Kullanılan Araştırma Deseni Çeşidine Göre Dağılımı

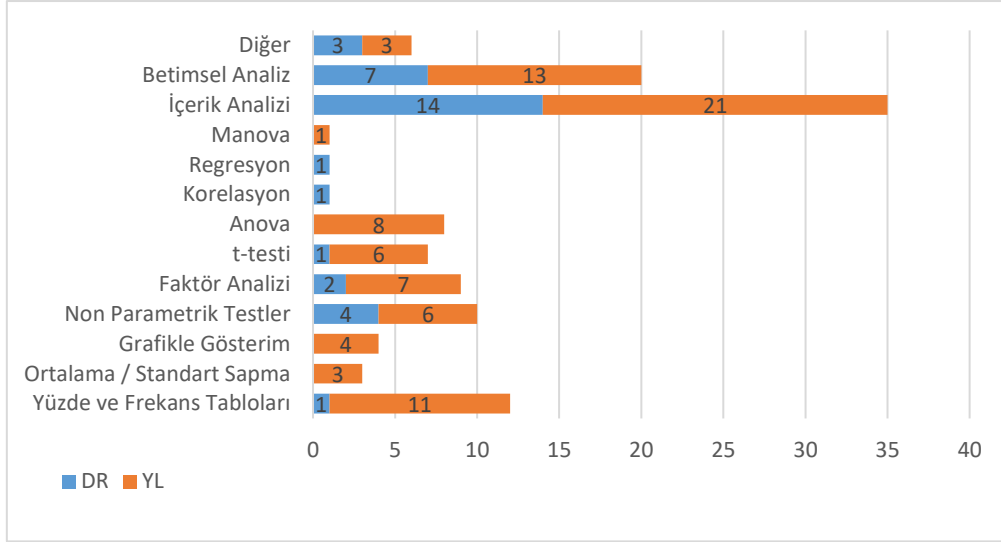

Grafik 12 incelendiğinde, yayınlanan tezlerin çok büyük bir kısmında araştırma deseni olarak durum çalışması ve tarama kullanıldığı görülmektedir. Tezlerin 28 tanesinde (12 doktora ve 16 yüksek lisans) durum çalışması kullanılırken 14 tezde (1 doktora ve 13 yüksek lisans) tarama kullanılmıştır.

2.3.3. Yayınlanan Tezlerin Kullanılan Veri Analizi Çeşidine Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, kullanılan veri analizi çeşidine göre dağılımı Grafik 13’de verilmiştir.

Grafik 13: Yayınlanan Tezlerin Kullanılan Veri Analiz Çeşidine Göre Dağılımı

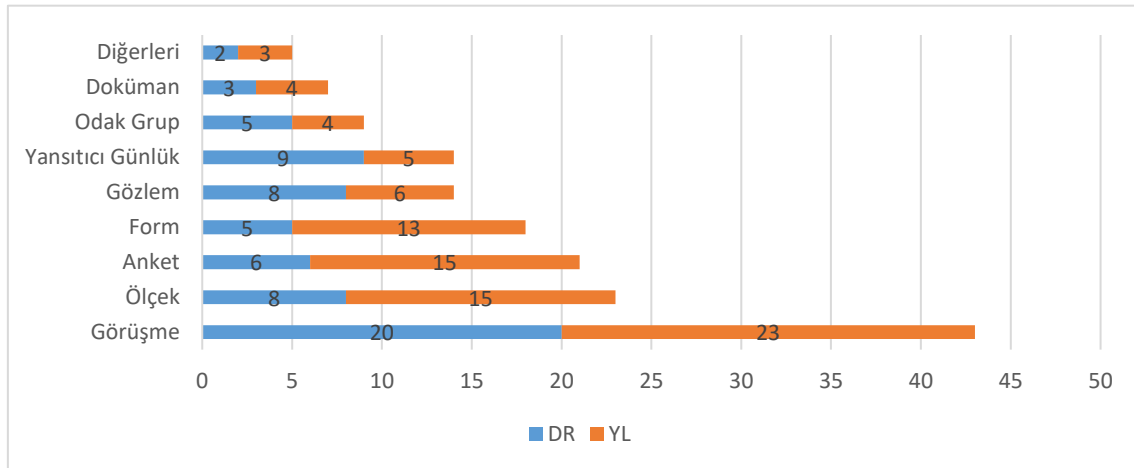

Grafik 13 incelendiğinde, yayınlanan tezlerde, verilerin analiz edilmesinde, betimsel analiz ve içerik analizi yöntemlerinin diğer veri analiz yöntemlerine göre çok daha fazla kullanıldığı sonucu çıkarılabilmektedir. İncelenen 35 tezin (14 doktora ve 21 yüksek lisans) verilerin analizinde içerik analizi ve 20 tezin (7 doktora ve 13 yüksek lisans) verilerin analizinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırmalar yönteminde hazırlanan tezlerin veri analiz yöntemlerinde ise 12 tezde (1 doktora ve 11 yüksek lisans) yüzde ve frekans tablolarını kullandığı, 10 tezde (4 doktora ve 6 yüksek lisans) non-parametrik testlerden yararlandığı ve 9 tezde de (2 doktora ve 7 yüksek lisans) faktör analizinin tercih edildiği görülmektedir.

2.3.4. Yayınlanan Tezlerin Kullanılan Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, kullanılan veri toplama araçlarına göre dağılımı Grafik 14’de verilmiştir.

Grafik 14: Yayınlanan Tezlerin Kullanılan Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Yayınlanan tezlerin, veri toplamada kullanılan veri toplama araçlarına göre dağılımının verildiği Grafik 14 incelendiğinde, hazırlanan tezlerin büyük bir çoğunluğunda (20 doktora ve 23 yüksek lisans) veri toplama aracı olarak görüşmelerin kullanıldığı görülmektedir. 23 tezde (8 doktora ve 15 yüksek lisans) ölçeklerin, 21 tezde ise (6 doktora ve 15 yüksek lisans) anketlerin veri toplamada kullanıldığı tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra 7 (3 doktora ve 4 yüksek lisans) tezde dokümanların ve 9 tezde de (5 doktora ve 4 yüksek lisans) odak grup görüşmelerinin kullanıldığı ortaya çıkmıştır.

2.4. Yayınlanan Tezlerde Okul Uygulamaları Derslerine Yönelik Tespit Edilen Sorunlara Ait Bulgular

2015-2024 yılları arasında yayınlanan lisansüstü tezler bağlamında, Türkiye’de öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi derslerine yönelik karşılaşılan sorunlara dair bulgular derlenmiştir. Bu araştırma kapsamında, 67 tez, söz edilen öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi derslerinde karşılaşılan sorunların derlenmesi kapsamında detaylı bir şekilde incelenip içerik analizi yapılmış ve bu çalışmalarda ortaya konulan sorunlar kodlandıktan sonra Tablo 1’de gruplanarak temalar hâlinde sunulmuştur.

Tablo 1: Okul Uygulamaları Derslerine Yönelik Karşılaşılan Sorunlar

Fakülte / Bölüm Yönetimi	Uygulama okullarının belirlenmesinde merkezî okulların sıklıkla tercih edilmesi.
	Uygulama okulları olarak daha çok yakın okulların tercih edilmesi.
	Uygulama okullarında çeşitliliğin sağlanmaması.
	Uygulama faaliyetlerinin planlanmasının geç yapılması.
	Uygulama günlerinin belirlenmesinde uygulama okullarıyla yapılan koordinasyon eksikliği.
	Kılavuzun yeterince anlaşılır olmaması.
Okul Yönetimi / Koordinatör	Paydaşlarla (Fakülte-Öğretim Elemanı-Öğretmen Adayı) kurulan iş birliği ve koordinasyonun yetersizliği.
	Kılavuza hâkim olunmaması.
	Öğretmenlik Uygulaması derslerine yeterince önem verilmemesi.
	Öğretmenlik Uygulaması derslerinin amacı dışında uygulanması.
	Öğretmen adaylarının öğretmen yerine konmaması.
	Öğretmen adaylarının öğretmenler odasına alınmaması.
	Öğretmen adaylarının, ders dışı aktiviteleri (zümre toplantısı, nöbet, veli toplantısı vb.) uygulama faaliyetlerinin yetersiz olması.
	Danışman öğretmenlere verilen hizmet içi seminerlerin yetersizliği.
Süre-Zaman	Uygulama süresinin yetersizliği.
	Uygulama faaliyetlerinin programın son sınıfında uygulanması.
Değerlendirme Süreci	Bilimsel Olmaması.
	Adaletsiz Olması.
	Bol Not Verilmesi.
	Adaylara Dönüt Verilmemesi.

	Adaylara Verilen Dönütlerin Özensiz Olması.
Uygulama Öğretmen Adayı	Öğretmenlik uygulaması etkinliklerine yeterli önem vermemeleri.
	Derslerde ilgisiz olmaları, derse hazırlıksız / özensiz gelmeleri.
	Özgüven eksikliği.
	İsteksiz olmaları.
	KPSS'ye hazırlık sürecinde olmaları.
	Üniversiteyi bitirme ve maddiyat / istihdam kaygısı içinde olmaları.
	Uygulama okulunda nitelikli zaman geçirmemeleri.
	Kılık kıyafetinin uygunsuzluğu.
	Öğretmen adayının kendisini ispatlama gayreti.
	Uygulama okulundaki öğrenciler-öğretmenler-idare tarafından ciddiye alınmamaları.
	Devamsızlık yapmaları.
	Sınıf yönetiminde sıkıntı yaşamaları.
	Paydaşlarla (Fakülte-Öğretim Elemanı-Uygulama Okulu-Uygulama Öğretmeni) ile kurulan iş birliği ve koordinasyonun yetersizliği.
	Öğretme dışındaki durumlarda yetersiz bilgiye sahip olmaları.
	Gerekli materyalleri (yönerge, klavuz vb.) edinmemeleri.
Uygulama faaliyetlerinin kendilerine maddi yük getirmesi.	
Uygulama Öğretmeni	İsteksiz olmaları.
	Kılavuza hâkim olmamaları.
	Öğretmen adaylarını derste yalnız bırakmaları.
	Sorumluluklarındaki öğretmen adaylarının sayısının fazla olması.
	Rehberlikten kaçınmaları.
	Öğretmen adayına yeterince dönüt, düzeltme ve rehberlik yapmamaları.
	Paydaşlarla (Öğretmen aday-Öğretim elemanı-Fakülte) yeterince iletişim kurmamaları.
	Yeni yöntem ve tekniklerde yetersiz olmaları.
	Teknoloji kullanımlarının yetersiz olması.
Fakültenin uygulama öğretmenini seçmemesi.	
Uygulama Öğretim Elemanı	Akademik yoğunluk-ış yükünün yoğunluğu.
	Her bir öğretim elemanına düşen öğretmen aday sayısının fazla olması.
	Uygulama okullarını yeterince ziyaret etmemeleri.
	Okul ziyaretlerinin gereksiz görülmesi.
	Öğretmen aylarının değerlendirilmesinin, gözlemlenmesinin ve verilen dönütlerin niteliksiz oluşu.
	Paydaşlarla (Uygulama Okulu-Uygulama Öğretmeni) ile kurulan iş birliği ve koordinasyonun yetersizliği.
Öğretmenlik uygulamasının teorik derslerinin (seminerlerin) düzenli olarak yapılmaması.	
Öğretmen adaylarına ders planları hazırlatmamaları.	

İncelenen lisansüstü tezlerde, okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine yönelik tespit edilen sorunların verildiği Tablo 1 incelendiğinde, 7 farklı kategoride 55 farklı kodda sorunun tespit edildiği görülmektedir. Fakülte / bölüm yönetiminden kaynaklanan 6 sorun; uygulama okulu yönetimi ve uygulama okul koordinatöründen kaynaklanan 8 sorun; okul uygulamaları faaliyetlerinin süresinden ve uygulanma zamanından kaynaklanan 2 sorun; okul uygulamaları faaliyetlerinin değerlendirme sürecinden kaynaklanan 5 sorun; uygulama öğretmen adayından kaynaklanan 16 sorun; uygulama öğretmeninden kaynaklanan 10 sorun ve uygulama öğretim elemanından kaynaklanan 8 sorun olduğu görülmektedir. Görüldüğü üzere okul uygulamaları derslerinde karşılaşılan sorunlara, en fazla uygulama öğretmen adayları çerçevesinde karşılaşılmaktadır. Paydaşlarla kurulan iletişim ve koordinasyon eksikliği, paydaşların okul uygulamaları derslerine olan ilgisizliği, isteksizliği ve zaman ayıramaması kodları ise bir çok kategoride karşılaşılan sorunların başında gelmektedir.

Tezlerde elde edilen bulguların analizi neticesinde, birçok tezde, öğretmenlik uygulaması derslerinin süresinin (2 dönem boyunca haftada 6 ders saati) yetersiz olduğu, öğretmenlik uygulaması derslerinin uygulama zamanının (ilgili programın 4. sınıfı) bazı açılardan sorunlara neden olduğu, öğretim elemanlarının yeteri kadar okul ziyaretlerini gerçekleştirmediği, öğretmen adaylarına nitelikli dönütler verilmediği, öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerinin ve öğretim elemanlarının çeşitli sebeplerle öğretmenlik uygulaması derslerine gerekli özeni ve itina göstermediği, öğretmenlik uygulaması derslerinin değerlendirme sürecinin nitelikli bir şekilde gerçekleştirilmediği, uygulama öğretmenlerine ve uygulama öğretim elemanlarına kişi başına düşen uygulama öğretmen adayı sayısının fazla olduğu vurgulanmaktadır.

2.5. Yayınlanan Tezlerde Okul Uygulamaları Derslerinde Karşılaşılan Sorunlara Getirilen Çözüm Önerilerine Ait Bulgular

Öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi derslerinin yürütülmesinde ve işlenişinde tespit edilen sorunların giderilmesine yönelik, incelenen tezlerde öne sürülen çözüm önerileri, içerik analizi yapılarak incelenmiş ve bu çalışmalarda ortaya konulan öneriler kodlandıktan sonra elde edilen veriler Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Okul Uygulamaları Derslerinde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Tavsiye Edilen Çözüm Önerileri

Fakülte / Bölüm Yönetimi	Uygulama okullarının belirlenmesinde daha geniş yelpazede seçimlerin gerçekleştirilmesi.
	Uygulama faaliyetlerinin planlanmasının zamanında gerçekleştirilmesi.
	Uygulama faaliyetlerinin planlanması aşamasında Millî Eğitim yetkilileriyle gerekli koordinasyonun kurulması.
Okul Yönetimi / Koordinatör	Alınan dönütler ışığında kılavuzda gerekli düzenlemelerin gerçekleştirilmesi.
	Paydaşlarla (Fakülte-Öğretim Elemanı-Öğretmen Adayı) etkin bir iş birliği ve koordinasyonun sağlanması.
	Kılavuzun benimsenmesi ve uygulanması.
	Öğretmenlik Uygulaması derslerine ve uygulama öğretmen adaylarına gereken ilgi ve önemin gösterilmesi.
	Öğretmen adaylarının, ders dışı aktiviteleri (zümre toplantısı, nöbet, veli toplantısı vb.) uygulama faaliyetlerine katılmalarının sağlanması.
Danışman öğretmenlere hizmet içi seminerlerin verilmesi.	

Süre-Zaman	Uygulama süresinin yeniden gözden geçirilerek sürenin arttırılması yönünde gerekli düzenlemenin yapılması.
	Uygulama faaliyetlerinin programın diğer sınıflarına yayılması için düzenlemelerin yapılması.
Değerlendirme Süreci	Değerlendirme sürecinin daha objektif ve adaletli yapılması.
	Öğretmen adayının performansına göre puanlama yapılması.
Uygulama Öğretmen Adayı	Adaylara gerekli ve nitelikli dönütlerin verilmesi.
	Öğretmenlik uygulaması faaliyetlerine gereken önemin gösterilmesi için etkin önlemlerin alınması ve bilgilendirme çalışmalarının yapılması.
	Okul içinde özgüvenlerini arttırılmasında yardımcı olacak desteğin verilmesi.
	Uygulama okulunda hem sınıf içi hem de sınıf dışı etkinliklerde gereken rehberliğin yapılması.
	Uygulama okulunda öğretmen adaylarına bir öğretmen olarak yaklaşım sergilenmesi.
	Sınıf yönetiminde yaşanabilecek sıkıntılar için rehberlik hizmetlerine yerinde ve zamanında ulaşabilmeleri.
	Paydaşlarla (Fakülte-Öğretim Elemanı-Uygulama Okulu-Uygulama Öğretmeni) etkin ve nitelikli iş birliği ve koordinasyonun sağlanması.
	Öğretme dışındaki faaliyetlerde deneyim sahibi olabilmeleri için gerekli bilgilendirmelerin ve etkinliklerin yapılması.
	Gerekli materyallere (öğretim materyalleri, yönerge, klavuz vb.) ihtiyaç hâlinde ulaşabilmelerinin sağlanması.
	Öğretmenlik uygulaması faaliyetlerine gerekli özeni göstermeleri yönünde çalışmalar yapılması.
Uygulama Öğretmeni	Kılavuza ve mevzuata hâkim olmaları.
	Öğretmen adaylarını derste yalnız bırakmamaları.
	Sorumluluklarındaki öğretmen adaylarının sayısının azaltılması.
	Yerinde ve zamanında yeterli dönüt, düzeltme ve rehberlik yapmaları.
	Paydaşlarla (Öğretmen adayı-Öğretim elemanı-Fakülte) nitelikli iletişim kurmaları.
	Yeni yöntem-tekniklerin ve teknolojinin kullanımına yönelik hizmet içi eğitimlerin verilmesi.
	Fakülte-bölüm yönetiminin uygulama öğretmeninin belirlenmesinde tercih hakkının tanınması.
Uygulama Öğretim Elemanı	Akademik yoğunluk-iş yükünün yoğunluğunun azaltılması.
	Her bir öğretim elemanının sorumluluğunda olan öğretmen adayı sayısının azaltılması.
	Okul ziyaretlerine gereken değerin verilmesi için gereken önlemlerin faaliyete geçirilmesi.
	Öğretmen aylarının değerlendirilmesinin, gözlemlenmesinin ve verilen dönütlerin daha etkin ve daha sık yapılması.
	Paydaşlarla (Uygulama Okulu-Uygulama Öğretmeni) daha nitelikli iş birliği ve koordinasyonun kurulması.
	Öğretmenlik uygulamasının teorik derslerinin (Seminerlerin) düzenli olarak yapılması.
Öğretmen adaylarına ders planları hazırlatmaları.	

2015-2024 yılları arasında yayınlanan tezlerde, öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi derslerinde karşılaşılan sorunlara getirilen çözüm önerilerinin verildiği Tablo 2 incelendiğinde, Tablo 1'e paralel bir şekilde çözüm önerilerinin dağılım gösterdiği görülmektedir. Yapılan çözüm önerilerinin, en fazla uygulama öğretmen adaylarını ilgilendirdiği görülmektedir. Getirilen çözüm önerilerinden; paydaşların birbiriyle daha

nitelikli iş birliği ve koordinasyon kurmaları, okul uygulamaları derslerine gereken önemi ve itinaı göstermeleri kodları birçok kategoride gözlemlendiği söylenebilir. Getirilen çözüm önerilerinin bazılarının (uygulama süresinin ve uygulama zamanının değiştirilmesine yönelik çözüm önerileri gibi) hayata geçirilebilmesi için, YÖK ve Millî Eğitim Bakanlığı arasında gerçekleştirilebilecek protokoller gibi geniş kapsamlı bir dizi düzenlemeye ihtiyaç duyulurken çözüm önerilerinin birçoğu alınabilecek bir takım önlemlerle basit ve kolay bir şekilde hayata geçirilebilecek kapsamdadır.

3. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada, son 10 yılda (2015-2024 yılları arası) YÖK ulusal tez merkezinden ulaşılabilen yayınlanmış tezler, Türkiye'deki birçok ilde yürütülen okul uygulamaları (okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması) dersi kapsamında, içerik analizi tekniği kullanılarak detaylı ve sistematik olarak incelenmiştir. Bu tezlerin bulgularına dayanarak, Yayınlanan tezlerin; temel özelliklerine (lisansüstü derecesi, yayınlandığı yıl, yayınlandığı üniversite, yayınlandığı enstitü çeşidi, verilerinin toplandığı il ve bölge), örneklem grup özelliklerine (örneklem grubunun ait olduğu fakülte, büyüklüğü, kitlesi, branşı), metodolojik özelliklerine (Kullanılan araştırma yöntemi, araştırma deseni, veri analizi ve veri toplama aracı) göre dağılımları incelenmiştir. Bunların yanı sıra yayınlanan tezlerde, okul uygulamaları derslerinin yürütülmesinde karşılaşılan sorunlar ve bu sorunlara getirilen çözüm önerileri derlenmiştir.

Okul uygulamaları derslerine yönelik hazırlanan ve 2014-2015 yılları arasında yayınlanan 67 tez temel özelliklerine göre analiz edildiğinde;

✓ Tezlerin lisansüstü derecelerine göre dağılımı incelendiğinde, yaklaşık %30'nun doktora düzeyinde ve %70'nin ise yüksek lisans düzeyinde hazırlandığı görülmektedir. Başar, Gönül ve Demir (2020) tarafından hazırlanan ve 1990-2019 yılları arasında öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin yayınlanan tezlerin incelendiği çalışmada, doktora tezlerinin oranının %23,7 olduğu göz önüne alınırsa, son yıllarda okul uygulamaları derslerine yönelik hazırlanan tezlerde doktora çalışmalarında daha fazla yer verildiği söylenebilir. Bunun yanı sıra, doktora tezlerinin ağırlığının %30 olması, Köse ve Caner (2022) tarafından hazırlanan ve incelenen lisansüstü tezlerde doktora tezi oranının %28,5 olduğu, 2015-2020 yılları arasında öğretmenlik uygulaması dersi üzerine yapılan çalışmaların içerik analizinin yapıldığı çalışmaya da paralellik göstermektedir.

✓ Yayınlanan tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde, 2020 ve 2021 yıllarının yayınlanan tez sayısının en az olduğu yıllar olduğu görülmektedir. Bu azalmanın gerçekleşmesinde, 2019 yılının sonlarında ortaya çıkan ve 2020-2021 yıllarında dünyayı ve ülkemizi etkisi altına alan pandeminin ve bu pandeminin sonucu olarak ülkemizde eğitim faaliyetlerinin uzaktan eğitim ile sürdürülmesinin etkili olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra son üç yılın hepsinde (2022-2023-2024) ve 2019 yılında diğer yıllara göre daha fazla tez yayınlandığı görülmektedir. Bu durum son yıllarda öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi derslerine yönelik daha fazla tez hazırlama eğilimin olduğunu gösteriyor. Benzer durum Köse ve Caner (2022) tarafından hazırlanan çalışmada da gözlemlenmektedir. 2015-2020 tarihleri arasında öğretmenlik uygulaması üzerine hazırlanmış makale ve tezlerin incelendiği bu çalışmada, son üç yılda yayımlanan toplam çalışma sayısının diğer yıllara oranla daha fazla olduğu belirtilmiştir.

✓ Yayınlanan tezlerin yayınlandığı üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde; 33 farklı üniversitede, okul uygulamaları derslerine yönelik lisansüstü tez yayınlandığı görülmektedir. Bu üniversitelerin 27 tanesi devlet üniversitesi, 1'i Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde (KKTC) olmak üzere 6 tanesi de vakıf üniversitesi statüsündedir. En fazla lisansüstü tezin yayınlandığı üniversiteler arasında 6'şar tezin yayınlandığı Anadolu, Gazi, Giresun ve Hacettepe Üniversiteleri yer almaktadır. Yükseköğretim Kurulu tarafından hazırlanan "Yök Atlas" veri tabanındaki bilgiler analiz edildiğinde, ülkemizde 74 devlet üniversitesinde ve 10 vakıf üniversitesine eğitim fakültesi bulunmaktadır. Bunların yanı sıra KKTC'de faaliyet gösteren 5 vakıf üniversitesinde de eğitim fakültesi mevcuttur. Bu bilgiler gösteriyor ki, bünyesinde eğitim fakültesi bulunduran yani okul uygulamaları derslerinin yürütüldüğü 89 üniversiteden 33 tanesinde (% 37,1) okul uygulamaları derslerinin işleyişi ile alakalı lisansüstü tez hazırlanmıştır. Diğer taraftan bünyesinde eğitim fakültesi bulunduran devlet üniversiteleri için de benzer durum geçerlidir. Bu nitelikteki devlet üniversitelerinin % 36,5'in de okul uygulamaları derslerine yönelik lisansüstü tezler hazırlanmıştır. Bu veriler ışığında, eğitim fakültelerinin yaklaşık üçte ikilik bir kısmında öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi derslerine ilişkin son 10 yılda lisansüstü düzeyde herhangi bir araştırma gerçekleştirilmemiş olduğunu söyleyebiliriz.

✓ Yayınlanan tezlerin yayınlandığı enstitü çeşidine göre dağılımı incelendiğinde, tezlerin büyük bir kısmının eğitim bilimleri enstitülerinde yayınlandığı görülmektedir. Doktora düzeyinde hazırlanan tezlerin yaklaşık üçte ikisi ve yüksek lisans düzeyinde yayınlanan tezlerin yaklaşık yarısı eğitim bilimleri enstitülerinde hazırlandığını söyleyebiliriz. Sonrasında sosyal bilimler enstitüsünde, fen bilimleri enstitüsü, lisansüstü eğitim enstitüsü ve sağlık bilimleri enstitüsüne kıyasla daha fazla lisansüstü tez yayınlandığı görülmektedir. Benzer durum, Köse ve Caner (2022) tarafından hazırlanan çalışmada da görülmektedir. İlgili çalışmada, 2015-2020 yılları arasında öğretmenlik uygulaması derslerine ilişkin yayınlanan 14 lisansüstü tezin, 9 tanesinin eğitim bilimleri enstitülerinde yayınlandığı belirtilmektedir.

✓ Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin verilerinin toplandığı illere göre dağılımı göz önüne alındığında, 36 farklı ilde ve yurtdışında iki merkezde, okul uygulamaları derslerine ilişkin veriler toplandığı görülmektedir. Bu iller arasında Ankara'da diğer illere kıyasla, belirgin bir şekilde daha fazla veri toplandığı görülmekle birlikte, İstanbul, Giresun ve Eskişehir en fazla veri toplandığı şehirlerin arasında yer aldığı görülmektedir. Bu alanda Ankara'nın belirgin bir şekilde ön plana çıkmasında, okul uygulamaları derslerine yönelik en fazla lisansüstü tezlerin hazırlandığı üniversiteler arasında üst sıralarda olan, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesinin, Ankara'da bulunmasının etkisinin olduğu aşikârdır. Ayrıca 22 ilde ise okul uygulamaları derslerine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerde son 10 yılda sadece 1 kez veri toplandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra 13 çalışmada ise tez kapsamında uygulamaların yapıldığı yani verilerin toplandığı iller belirtilmemiştir. Yök Atlas veri tabanındaki veriler ışığında, ülke genelinde 64 ilde eğitim fakültesi olduğu göz önüne alınırsa ve de 33 farklı üniversitede okul uygulamaları derslerine yönelik lisansüstü tez hazırlanıp yayınlandığı hesaba katılırsa, okul uygulamaları derslerinin yürütüldüğü illerin neredeyse yarısında, son 10 yılda öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi derslerine ilişkin lisansüstü düzeyde bilimsel çalışmalar için veri toplanmadığı sonucuna ulaşılabilir.

✓ Yayınlanan tezlerin yayınlandığı bölgeye göre dağılımı incelendiğinde, İç Anadolu Bölgesi'nin belirgin bir şekilde ön planda olduğu görülmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında, okul uygulamaları derslerine yönelik en fazla lisansüstü tezin hazırlandığı üniversitelerin (Anadolu Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi) bu bölgede olmasında rolü büyüktür. Karadeniz ve Marmara Bölgeleri de tez verilerinin en fazla toplandığı bölgeler arasındadır. Ege Bölgesi ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi de tez verilerinin en az toplandığı iki bölgemizdir. Bu iki bölgemizde bulunan üniversitelerde, öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi derslerine yönelik lisansüstü tezlerin yapılmaması ya da çok az yapılmasının etkili olduğu söylenebilir.

Okul uygulamaları derslerine yönelik hazırlanan ve 2014-2015 yılları arasında yayınlanan 67 tez örneklem grubu özelliklerine göre analiz edildiğinde;

✓ Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin örneklem gruplarının fakültele göre dağılımı göz önüne alındığında, doğal olarak, eğitim fakültelerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Yayınlanan tezlerin %85'inde örneklem grubu eğitim fakültesi bünyesinde gerçekleştirilmiştir. Bunun yanı sıra beden eğitimi ve spor öğretmenlerini yetiştiren spor bilimleri fakültelerinden ve pedagojik formasyon eğitimi kapsamında fen edebiyat fakültelerinden de örneklem gruplarının seçilmesi söz konusu olmuştur.

✓ Yayınlanan tezlerin örneklem büyüklükleri dikkate alındığında dengeli bir dağılım sergilediği söylenebilir. 17'şer tezin örnek büyüklüğü 1-10, 31-100, 101-301 aralığında olduğu görülmektedir. 13 tezin örneklem büyüklüğü ise 11-30 aralığında olmuştur. Örneklem büyüklüğü 301 ve üzeri olan ise sadece 3 tez mevcuttur. Bu dağılımların oluşmasında çalışmalarını nitel-nicel dağılımının etkili olduğu söylenebilir. Nitel çalışmaların doğası gereği, örneklem gruplarının nispeten daha az olması ve incelenen tezlerde nitel çalışmaların payının daha fazla olması, örneklem grubunun 30 ve altında olan çalışmaların sayısının artmasında etken olduğu söylenebilir.

✓ Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin örneklem grubunun çeşidine göre dağılımı incelendiğinde 5 tezin haricinde, diğer bütün tezlerde uygulama öğretmen adaylarının örneklem grubunda yer aldığı görülmektedir. Okul uygulamaları derslerinde esas faktör uygulama öğretmen adaylarının olduğu düşünüldüğünde bu durum son derece olası bir sonuçtur. Bunun yanı sıra 39 lisansüstü tezin (12 Doktora ve 27 yüksek lisans) örneklem grubunu sadece uygulama öğretmen adayları oluşturmaktadır. 23 tezin örneklem grubunu en az iki farklı kitle oluşturduğu görülmektedir. Çalışma grubunda, uygulama okulu koordinatörlerinin, uygulama okulunda öğrenim gören öğrencilerin ve okul uygulamalarını dersini alan ilgili program mezunlarının olduğu tezler ise en az sayıda olduğu dikkat çekmektedir.

✓ Yayınlanan tezlerin örneklem gruplarının branşlara göre dağılımı göz önüne alındığında geniş bir yelpazede dağılım sergilediği görülmektedir. 17 farklı branşta okul uygulamaları dersleri ne yönelik lisansüstü tez hazırlandığı tespit edilmiştir. Hem doktora düzeyinde hem de yüksek lisans düzeyinde, en fazla tez yayınlanan branşın İngilizce Öğretmenliği olduğu (12 doktora ve 16 yüksek lisans) dikkat çekmektedir. Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilimleri Öğretmenliği ve İlköğretim Matematik Öğretmenliği branşlarında da diğer branşlara kıyasla daha fazla lisansüstü tez hazırlandığı gözlemlenmektedir. Almanca Öğretmenliği, Tarih Öğretmenliği, Sosyoloji Öğretmenliği, Felsefe Öğretmenliği branşlarında birer tane yüksek lisans tezi yayınlaması, bunun yanı sıra Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, Fizik

Öğretmenliği, Kimya Öğretmenliği branşlarında da son on yılda hiçbir lisansüstü tez yayınlanmaması dikkat çekicidir. Bu durumun ortaya çıkmasında, ülke geneline ilgili branşlardaki öğretmen yetiştirme programlarının az olması, var olan programlarda da öğrenci sayılarının çok az olmasının ya da hiç olmamasının etkisinin rolünün çok büyük olduğu söylenebilir. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği yetiştiren birçok programın var olması ve bu programlar öğrenci sayılarının çok fazla olmasına rağmen, ilgili branşda okul uygulamaları derslerine ilişkin son 10 yılda hiçbir lisansüstü tez hazırlanmamış ve yayınlanmamış olması ilgi çekici bir sonuç olarak değerlendirilebilir.

Okul uygulamaları derslerine yönelik hazırlanan ve 2014-2015 yılları arasında yayınlanan 67 tez metodolojik özelliklerine göre analiz edildiğinde;

✓ Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, kullanılan araştırma yöntemine göre dağılımı ele alındığında, nitel araştırmaların karma ve nicel araştırmalara göre daha çok tercih edildiği görülmektedir. Doktora tezlerinin 11'inde ve yüksek lisans tezlerin 19'unda nitel araştırma yöntemleri tercih edilirken, incelenen tezlerin 19'unda (1 doktora ve 18 yüksek lisans) nicel araştırma yöntemleri ve 18 tezde de (8 doktora ve 10 yüksek lisans) karma araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma yöntemlerinin doğası gereği, nitel araştırmalarda örneklem grubunun nicel araştırmalara kıyasla daha küçük olduğu göz önünde bulundurulduğunda incelenen tezlerin nitel araştırma yöntemlerinin daha çok kullanılması, örneklem gruplarının nispeten küçük gruplarda yoğunlaşmasını desteklediği söylenebilir.

✓ Yayınlanan tezlerin örneklem gruplarının kullanılan araştırma desenlerine göre dağılımı göz önüne alındığında, araştırma deseni olarak büyük oranda durum çalışması ve taramanın kullanıldığı görülmektedir. 28 tezde durum çalışması araştırma deseni olarak kullanılırken, 14 tezde de tarama deseni kullanılmıştır.

✓ Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerin, kullanılan veri analizi çeşidine göre dağılımı incelendiğinde, tezlerin veri analizinde daha çok içerik analizi ve betimsel analiz kullanıldığı görülmektedir. Tezlerde nitel araştırma yöntemlerinin sıklıkla kullanılmasının tercih edildiği düşünüldüğünde bunun yanı sıra karma yöntemlerde de nitel araştırmaların yer aldığı göz önünde bulundurulduğunda, nitel araştırmaların veri analizinde kullanılan içerik analizinin ve betimsel analiz daha çok kullanılması beklenen bir durumdur. Nitekim doktora tezlerinin 14'ünde ve yüksek lisans tezlerinin ise 21'inde içerik analizi tercih edilirken, 7 doktora tezi ve 13 yüksek lisans tezinde de betimsel analiz tercih edilmiştir. Nicel araştırma yöntemlerinde kullanılan veri analiz çeşitlerinde ise dengeli bir dağılımın söz konusu olduğu söylenebilir. 12 tezde yüzde ve frekans tabloları, 10 tezde non parametrik testler, 9 tezde faktör analizi, 8 testte Anova ve 7 testte t-testi kullanıldığı görülmektedir.

✓ Yayınlanan tezlerin, kullanılan veri toplama göre dağılımı göz önüne alındığında, nitel araştırma yöntemlerinde kullanılan görüşme formlarının daha çok kullanıldığı görülmektedir. İncelenen 67 tezin 43 tanesinde (20 doktora ve 23 yüksek lisans) veri toplama aracı olarak görüşme formlarının tercih edildiği tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra incelenen tezlerin 23 tanesinde ölçek, 21 tanesinde Anket ve 18 tanesinde formlar kullanılmıştır. İncelenen tezlerde nitel araştırma yöntemlerinin daha çok tercih edilmesi, doğal olarak, nitel araştırma yöntemlerinde veri toplama aracı olarak sıklıkla kullanılan görüşme formlarının ön planda olmasını sağlamıştır. Nitekim tezlerin % 64'ünde görüşme formları kullanılmıştır.

İncelenen tezlerde, okul uygulamaları derslerine yönelik tespit edilen sorunlar 7 kategoride derlenmiştir. Karşılaşılan sorunlar, en fazla uygulama öğretmen adayları kategorisinde gözlemlenmiştir. Bu sorunların temelinde de öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması ve okul deneyimi derslerine gereken itinaı göstermemelerinden kaynaklanıyor denilebilir. Çeşitli sebeplerden dolayı (gelecek kaygısı, KPSS sınavı, mezuniyet telaşı, paydaşların bu derslere gereken özeni göstermemeleri vb) öğretmen adaylarının okul uygulamaları derslerine karşı isteksiz bir tutum sergilediğine dair sonuçlara birçok tezin bulgusunda karşılaşılmıştır. Paydaşların bu derslere olan olumsuz yaklaşımlarının değiştirilebilmesi durumunda, karşılaşılan sorunların önemli bir kısmının ortadan kalkabileceği düşünülebilir. Tablo 1’de verilen sorunlar incelendiğinde büyük bir kısmının, paydaşlar arasında (okul yönetimi / koordinatör-fakülte / bölüm yönetimi; uygulama öğretmeni-uygulama öğretim elemanı-uygulama öğretmen adayı) nitelikli ve anlamlı bir iletişimin kurulamamasından kaynaklanabileceği, paydaşlar arasında olması gereken iletişim ve koordinasyonun kurulması durumunda bireysel etkilerden kaynaklanan sorunların üstesinden gelinebileceği düşünülebilir. Bunun yanı sıra, bireysel çabalarla çözülemeyecek sorunların varlığı da söz konusudur. İncelenen birçok tezde, okul uygulamaları derslerinin süresinin yetersiz olduğu ve arttırılması gerektiği ve bu derslerin son seneye sıkıştırılmasının bir takım olumsuz etkilere neden olduğu, ilgili derslerin diğer dönemlere dağıtılması gerektiği belirtilmiştir. Bu tarz sorunların ancak ve ancak YÖK ve MEB arasında imzalanacak protokoller vasıtasıyla çözülebileceği aşikârdır. İncelenen tezlerde en sık karşılaşılan sorunlar; paydaşların okul uygulamaları derslerine gereken değeri göstermemeleri, paydaşlar arasında görülen koordinasyon ve iletişim eksikliği, uygulama okullarının seçiminde çeşitliliğin sağlanmayıp genellikle aynı okulların seçilmesi, okul uygulamaları derslerinin süresinin az ve uygulama zamanının son sınıfta olması, değerlendirmede karşılaşılan adaletsizlikler şeklindedir.

İncelenen tezlerde, okul uygulamaları derslerine yönelik tespit edilen sorunlara getirilen çözüm önerileri derlendiğine, tespit edilen sorunlara paralel olarak, çözüm önerilerinin de daha çok uygulama öğretmen adayları üzerine odaklandığı görülmektedir. Bunun yanı sıra incelenen birçok tezde, paydaşlar arasında daha sağlıklı ve nitelikli iletişim ve koordinasyon kurulması, okul uygulamaları derslerinin uygulama sürelerinin makul düzeyde arttırılması ve son yılda uygulanması yerine en azından son iki yılda uygulanması, paydaşların okul uygulamaları derslerine gereken önemi göstermeleri yönünde çözüm önerileri getirildiği tespit edilmiştir.

Beyanlar

Yazarın Katkıları: Birinci yazar % 50, ikinci yazar % 30, üçüncü yazar % 20 katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması Açıklaması: Çalışmada potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Telif Hakkı Beyanı: CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Destekleyen Kuruluşlar: Çalışmada destekleyen kuruluşlar bulunmamaktadır.

Etik Onay ve Katılımcı Onayı: Çalışma etik onay ve katılımcı onayı gerektirmemektedir.

İntihal Beyanı: Bu makale intihal programıyla taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Veri ve Materyallerin Kullanılabilirliği: Açık erişime sunulmuştur.

YZ Araçlarının Kullanımı: Yazarlar, bu makalenin oluşturulmasında Yapay Zekâ (YZ) araçlarını kullanmadığını beyan etmektedir.

Kaynaklar

- Arıkan, Y. D. (2009). Bilişim teknolojileri öğretmen adayları ve öğretmenlik uygulaması dersi. *Ege Eğitim Dergisi*, 10(1), 1-23. <https://izlik.org/JA56DN27JH>
- Arkün, S. (2011). *Fakülte-okul iş birliği için sosyal medya tabanlı bir modelin geliştirilmesi: Okul uygulamaları örneği*. (Tez No. 299536) [Doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Arpacı, D. (2015). *An investigation on the relationship between prospective teachers' early teacher identity and their need for cognition*. (Tez No. 398391) [Yüksek lisans tezi, Gaziantep Üniversitesi-Gaziantep]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Atik Kara, D. (2012). *Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin öğretmen adaylarına öğrenme ve öğretme sürecine ilişkin yeterlikleri kazandırması yönünden değerlendirilmesi*. (Tez No. 315451) [Doktora tezi, Anadolu Üniversitesi-Eskişehir]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Atmış, S. (2013). *Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecini değerlendirmelerine yönelik görüşlerinin incelenmesi*. (Tez No. 344497) [Yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi-Trabzon]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Avraamidou, L. (2014). Studying science teacher identity: current insights and future research directions. *Studies in Science Education*, 50(2), 145-179. <https://doi.org/10.1080/03057267.2014.937171>
- Aydın, S., Selçuk A. ve Yeşilyurt M. (2007). Öğretmen adaylarının - okul deneyimi-II dersine ilişkin görüşleri (Yüzüncü Yıl Üniversitesi örneği). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 75-90. <https://izlik.org/JA76HK64KC>
- Başar, B., Gönül, A. ve Demir, M. K. (2020). Öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin yapılan tezlerin değerlendirilmesi. *Ihlara Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 220-237. <https://doi.org/10.47479/ihead.742796>
- Beauchamp, C. ve Thomas, L. (2009). Understanding teacher identity: an overview of issues in the literature and implications for teacher education. *Cambridge Journal of Education*, 39 (2), 175-189. <https://doi.org/10.1080/03057640902902252>
- Beijaard, D., Verloop, N. ve Vermunt, J. D. (2000). Teachers' perceptions of professional identity: an exploratory study from a personal knowledge perspective. *Teaching and Teacher Education*, 16 (7), 749-764. [https://doi.org/10.1016/S0742-051X\(00\)00023-8](https://doi.org/10.1016/S0742-051X(00)00023-8)
- Biçer, N. (2023). *Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersine ilişkin algıları ile öğretmenlik mesleğine bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Tez No. 820720) [Yüksek lisans tezi, Osmangazi Üniversitesi-Eskişehir]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Boaduo, N. A. P., Milondzo, K. S. ve Gumbi, D. (2011). Teacher education and training for Africa in the 21.st century: What form should it take?. *Educational Research and Review*, 6(1), 1-16. <https://doi.org/10.5897/ERR.9000320>
- Boyacı, Z. (2024). *Ders imcesi modelinin öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecindeki gelişimlerine yansımaları*. (Tez No. 892697) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Bozkuş, K. ve Marulcu, İ. (2016, 5-8 Mayıs). *Öğretmen adaylarına göre etkili öğretmen nitelikleri* [Sözlü bildiri]. 8. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi, Çanakkale.

- Carlson, H. L. (1999). From practice to theory: a social constructivist approach to teacher education, *Teachers And Teaching: Theory And Practice*, 5(2), 203-218.
- Cengiz, H. (2024). *Öğretmenlik uygulaması dersinin sınıf öğretmeni adaylarının mesleki kimlik algılarına ve mesleki kimlik tipolojilerine etkisi*. (Tez No. 895283) [Yüksek lisans tezi, Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi-Muğla]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Cheung, H. Y. (2008) Measuring the professional identity of Hong Kong in-service teachers, *Journal of In-Service Education*, 34(3), 375-390. <https://doi.org/10.1080/13674580802003060>
- Çelikten, M., Şanal, M. ve Yeni, Y. (2005). Öğretmenlik mesleği ve özellikleri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 208-217. <https://izlik.org/JA43AJ82DZ>
- Çepni, O. ve Aydın, F. (2015). Coğrafya öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 19(2), 285-304. <https://doi.org/10.20296/tsad.00711>
- Çermik, H., Doğan, B. ve Şahin, A. (2011). Öğretmen adaylarında iz bırakan öğretmenlerle yaşanan deneyimlerin meslek tercihleri açısından incelenmesi. *Education Sciences*, 6(4), 2675-2688. <https://izlik.org/JA99AX69MD>
- Çetinkaya, E. ve Kılıç, D. (2017). Öğretmenlik uygulaması dersinin etkililik düzeyinin okul yöneticisi, sınıf öğretmeni ve öğretmen adayı görüşlerine göre incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 561-571. <https://izlik.org/JA78FG87EF>
- Çetinkaya, S. (2023). *Uygulama öğretmenlerinin özyeterlik alguları ile yüz yüze ve uzaktan eğitimle yürütülen öğretmenlik uygulaması dersi hakkındaki görüşlerinin incelenmesi*. (Tez No. 835859) [Yüksek lisans tezi, Giresun Üniversitesi-Giresun]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2014). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *TED Eğitim ve Bilim*, 36(159), 96-110. <https://doi.org/10.15390/ES.2011.910>
- Duru, S. (2006). The influences on teacher identity and the suggestions for the new teacher identities. *Eurasian Journal of Educational Research*, 22, 121-131. <http://acikerisim.pau.edu.tr:8080/xmlui/handle/11499/25830>
- Eskicumalı, A. (2002). Öğretmenlik mesleğine giriş. Y. Özden (Ed.), *Eğitim, öğretim ve öğretmenlik mesleği içinde* (s. 1-31). Pegem
- Eurydice. (2015). *The teaching profession in europe: practices, perceptions, and policies*. Eurydice Report, Publications Office of the European Union.
- Flores, M. A. (2016). Teacher Education Curriculum, in: J. Loughran ve M. L. Hamilton (Eds.) *International Handbook of Teacher Education*, (pp. 187-230). Dordrecht: Springer Press.
- Gedik, N. ve Göktaş, Y. (2015). *Aday öğretmenler için okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması* (s. 68-98). Ankara: Anı
- Gökçe, E. ve Demirhan, C. (2005). Öğretmen adaylarının ve ilköğretim okullarında görev yapan uygulama öğretmenlerinin öğretmenlik uygulaması etkinliklerine ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38 (1), 43-71. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000108

- Grossman, P., Hammerness, K. ve McDonald, M. (2009). Redefining teaching, reimagining teacher education, *Teachers and Teaching*, 15 (2), 273-289. Doi: <https://doi.org/10.1080/13540600902875340>
- Grudnoff, L. (2011). Rethinking the practicum: limitations and possibilities. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 39(3), 223-234. <https://doi.org/10.1080/1359866X.2011.588308>
- Gülmez Dağ, G. (2012). Effectiveness of early childhood teacher education programs perceptions of early childhood teachers. (Tez No. 321045) [Yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Gündoğdu, K., Altın, M., Üstündağ, N. ve Altay, B. (2018). Öğretmen adayları öğretmenlik uygulamasında yeterli mi? (Bir olgu bilim çalışması). *Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 150-166. <https://doi.org/10.30803/adusobed.338417>
- Karadağ, R. ve Akkaya, A. (2013). İlk okuma yazma öğretimi dersinde mikro öğretim uygulamalarına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 39-59. <https://izlik.org/JA72KA69SA>
- Karadüz, A., Eser, Y., Şahin, C. ve İlbay, A. (2014). Eğitim fakültesi son sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre öğretmenlik uygulaması dersinin etkililik düzeyi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 440-453. <https://izlik.org/JA45ZM98XB>
- Karalı, M., A. (2018). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının meslek öncesi öğretmen kimlik düzeyleri ile olası benlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Tez No. 514704) [Yüksek lisans tezi, Uşak Üniversitesi-Uşak]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kırksekiz, A., Uysal, M., İşbulan, O., Akgün, Ö. E., Kıyıcı, M. ve Horzum, M. B. (2015). Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerine eleştirel bir bakış: problemler, beklentiler ve çözüm önerileri. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 433-451. <https://doi.org/10.14686/buefad.v4i2.1082000250>
- Koç, C. ve Yıldız, H. (2012). Öğretmenlik uygulamasının yansıtıcıları: günlükler. *Eğitim ve Bilim*, 37(164), 223-236. <https://doi.org/10.15390/ES.2012.1039>
- Kozikoğlu, İ. ve Senemoğlu, N. (2018). Hizmet öncesi eğitimin yeterliğine ilişkin öğretmen algı ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 552-576. <https://dergipark.org.tr/pub/yyuefd/issue/40566/495620>
- Köse, A. (2016). Okul yöneticilerinin görüşlerine göre aday öğretmen yetiştirme sürecinin değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(3), 924-944. <https://izlik.org/JA49DA97AK>
- Köse, E. ve Caner, H. N. (2022). 2015-2020 yılları arasında öğretmenlik uygulaması dersi üzerine Türkiye’de yapılan çalışmalara ilişkin içerik analizi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(1), 1221-1267. <https://doi.org/10.29299/kefad.927275>
- Lamote, C. ve Engels, N. (2010). The development of student teachers’ professional identity. *European Journal of Teacher Education*, 33(1), 3-18. <https://doi.org/10.1080/02619760903457735>

- Lasky, S. (2005). A sociocultural approach to understanding teacher identity, agency and professional vulnerability in a context of secondary school reform. *Teaching and Teacher Education*, 21(8), 899-916. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2005.06.003>
- Liston, D., Borko, H. ve Whitcomb, J. (2008). The teacher educator's role in enhancing teacher quality. *Journal of Teacher Education*, 59(2), 111-116. <https://doi.org/10.1177/0022487108315581>
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: an expanded sourcebook*. Sage.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2017). *Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri*. MEB.
- Nayır, F. ve Çınkır, Ş. (2014). Mentor teachers, administrators and pedagogical formation students' problems associated with teaching practice and possible recommendations. *International Journal of Curriculum and Instructional Studies (IJOCIS)*, 4(7), 71-86. https://ijocis.epo-der.org/wp-content/uploads/2025/01/4_7_06_2014.pdf
- Ömür, Y. E. ve Bavlı, B. (2020). Standart sınavlar ve dönüşen öğretmen kimliği. *Journal of Economy Culture and Society*, 61(1). <https://doi.org/10.26650/JECS2019-0101>
- Özdemir, Y. B. (2010). *Öğretmen kimliği: Sınıf öğretmenleri üzerine sosyolojik bir çalışma (Malatya örneği)*. (Tez No. 253964) [Yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi-Elazığ]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Paker, T. (2008). Öğretmenlik uygulamasında öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının yönlendirmesiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(23), 132-139. <https://izlik.org/JA27MA23JT>
- Petek, B. (2014). *Öğretmenlik uygulaması dersinin sosyal bilgiler öğretmen adaylarının mesleki yeterlikleri üzerindeki etkisi (Erzurum örneği)*. (Tez No. 366528) [Yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi-Erzurum]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Sayan, H. (2015). Eğitim ve öğretmen. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 585-596. <https://izlik.org/JA55WR93YA>
- Saylan, N. (2013). Sürekli değiştirilen öğretmen yetiştirme sistemi. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 3(6), 9-19. https://ijocis.epo-der.org/wp-content/uploads/2025/01/3_6_12_2013.pdf
- Seçer, Z., Çeliköz, N. ve Kayılı, A. G. G. (2010). Okul öncesi öğretmenliği okul uygulamalarında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Van Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1), 128-152. <https://izlik.org/JA74YY86BC>
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M. ve DüNDAR, H. (2014). Eğitim ve bilim dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: İçerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 430-453. <https://dx.doi.org/10.15390/eb.v39i173.3278>
- Soydaş, M. (2020). *Öğretmenlerin mesleki kimlik ve mesleki gelişime ilişkin görüşleri*. (Tez No. 618614) [Yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Sözbilir, M. ve Kutu, H. (2008). Development and current status of science education research in Turkey. *Essays in Education [Special issue]*, 1-22. https://www.researchgate.net/publication/253739474_Development_and_Current_Status_of_Science_Education_Research_in_Turkey

- Şahin, E. ve Özkılıç, R. (2005). Okul öncesi eğitimi öğretmen adaylarının uygulama dersleri için hazırlanan uygulama kılavuzu hakkındaki görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 115-133. <https://izlik.org/JA28JE73YM>
- Şişman, M. (2002). Öğretmenliğe giriş. Pegem.
- Tekin, S. ve Ayas, A. (2006). Kimya öğretmenlerinin hizmet-içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi: Trabzon örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(31), 169-178. <https://izlik.org/JA32BY27UC>
- Tok, Ş. (2010). The problems of teacher candidate's about teaching skills during teaching practice. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 4142-4146. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2010.03.654>
- Tuncer, M. ve Berkant, H. G. (2018). "Öğretmen yetiştirme programlarının özellikleri". M. Ergün, B. Oral ve T. Yazar (Ed.), *Öğretmen yetiştirme sistemimiz içinde*, (s. 93-127). Pegem.
- Turgut, M., Yılmaz, S. ve Firuzan, A. R. (2008). Okul deneyimi uygulama sürecinin değerlendirilmesi üzerine bir araştırma. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 8(2), 1-26.
- Wagler, R. R. (2007). *Assessing the impact of vicarious experiences on preservice elementary science teacher efficacy and preservice elementary teacher efficacy*. Oklahoma State University.
- Yalın Uçar, M. (2012). Öğretmenlik uygulamasına ilişkin durum çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4), 2654-2659. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1002868&utm>
- Yavuz, C. (2010). *Teacher identity: An investigation of personal and professional experiences of Turkish efl teachers*. (Tez No. 278028) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yeşilyurt, E., ve Semerci, Ç. (2011). Uygulama öğretmenlerinin uygulama sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Akademik Bakış Dergisi*, 27, 1-23.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin.
- Yirmibeş, A. (2017). *Öğretmenlerin aktivist ve teknisyen mesleki kimliklerinin psikolojik iyi oluşları ile ilişkisi*. (Tez No. 484071) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- YÖK. (1998). Eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarının yeniden düzenlenmesi. http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/ogretmen_yetistirme_lisans/rapor.doc
- Živković, P. (2013). Professional development and teachers professional identity: Self assessment in Republic of Serbia. *Journal of Educational and Instructional Studies in The World*, 3(1), 150-158. https://arastirmax.com/tr/system/files/dergiler/116392/makaleler/3/1/arastirmx_116392_3_pp_150-158.pdf

İncelenen Tezleri Listesi

Yayın Yılı	Yazarın Adı Soyadı	Tezin Adı	Tezin Türü	Yayımlandığı Üniversite
2015	Mecit ASLAN	Eğitim Fakültelerindeki Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Değerlendirilmesi ve Öğretim Programının Hazırlanması	Doktora	Anadolu Üniversitesi
2015	Cengiz ALTAY	Pedagojik Formasyonda Kayıtlı Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dosyasındaki Okul Yönetimi ve Yöneticisiyle İlgili Görüşlerinin Analizi	Yüksek Lisans	Fatih Üniversitesi
2015	Nesrin DOĞAN	Görsel Sanatlar Öğretmenliği 4. Sınıf Öğrencilerinin Öğretmenlik Uygulaması Dersine İlişkin Görüşleri	Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi
2015	Gonca KASAP	Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerine Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi	Yüksek Lisans	Giresun Üniversitesi
2015	Ayşe ÖCAL	Belirtisiz Mantıktan Yararlanılarak Ortaöğretim Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Öğretmenlik Uygulaması Başarılarının Değerlendirilmesi	Yüksek Lisans	Hacettepe Üniversitesi
2015	Sayın AYDIN	Öğretmenlik Uygulaması I-II Derslerinin Zihin Engelliler Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlilik Algıları Üzerindeki Etkisi (KKTC Örneği)	Yüksek Lisans	Yakın Doğu Üniversitesi
2015	Mehtap YILMAZ	Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamasındaki Rehber Öğretmenlerine İlişkin Mentorluk Algılarının İncelenmesi	Yüksek Lisans	Zirve Üniversitesi
2016	Lili HURİOĞLU	Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Dönüt-Düzeltilmenin Öğretmen Adaylarının Öğretimi Planlama ve Uygulama Becerileri İle Öz-Yeterlilik Düzeylerine Etkisi	Doktora	Çukurova Üniversitesi
2016	Kıymet Merve CELEN	Program Evaluation Of An English Language Teacher Education Practicum: Insights From Supervisors, Student Teachers, and Graduates	Yüksek Lisans	Boğaziçi Üniversitesi
2016	Ayşe ARIĞ	The Impact Of Teaching Practicum On Pre-Service Teachers' Perception Of Elt	Yüksek Lisans	Ortaoğu Teknik Üniversitesi
2016	Hanife TAŞDEMİR	The Perceptions Of Pre-Service Efl Teachers On Their Professional Identity Formation Throughout Practice Teaching	Yüksek Lisans	Ortaoğu Teknik Üniversitesi
2016	Özge AYDIN	An Exploration On Mentoring Process In Elt Practicum: Perspectives Of Student Teachers, Cooperating Teachers and Supervisors	Yüksek Lisans	Ortaoğu Teknik Üniversitesi
2017	Seyit Ahmet ÇAPAN	Reciprocal Peer Mentoring In Pre-Service Elt Practicum In Terms Of Teaching Concerns and Teacher Efficacy Beliefs	Doktora	Çukurova Üniversitesi
2017	Ahsen TANŞU	Fen Bilimleri Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamasından Beklentileri ve Kazandıkları Tecrübeleri	Yüksek Lisans	Erciyes Üniversitesi
2017	Betül BAYAR	İkili Öğretmen Modeline Dayalı İlkokulda Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Öğretmen ve Öğretmen Adayı Görüşlerinin İncelenmesi	Yüksek Lisans	Fırat Üniversitesi
2018	Aslı UYSAL	Öğretmenlik Uygulaması Derslerinde Öğretim Döngüleri Modelinin Uygulanabilirliği ve Öğretmenlik Mesleği Açısından Kazandırdıkları	Doktora	Ankara Üniversitesi
2018	Halime Nuran CANER	Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Bağlam, Girdi, Süreç, Ürün Modeline Göre Değerlendirilmesi: İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Örneği	Yüksek Lisans	Akdeniz Üniversitesi
2018	Azem TURAL	Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına Göre Okul Deneyimi Dersinin Öğretmenlik Mesleğine Etkisi	Yüksek Lisans	Amasya Üniversitesi
2018	Alper ÇETİN	Öğretmenlik Uygulaması Sürecinde Görsel Sanatlar Uygulama Öğretmenlerinin Öğretmen Adaylarına Olan Yaklaşımları (Bursa İli Örneği)	Yüksek Lisans	Bursa Uludağ Üniversitesi

2018	İbrahim Can GÜNGÖR	Sosyal Bilgiler Eğitiminde Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması Derslerinin Takip Süreci ve Değerlendirme Yöntemine İlişkin Görüşler	Yüksek Lisans	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
2019	Nadide YILMAZ	Öğretmen Adaylarının İstatistiği Öğretme Bilgilerinin Öğretmenlik Uygulaması Temelli Ders Araştırmaları Bağlamında İncelenmesi	Doktora	Hacettepe Üniversitesi
2019	Ayşe Beyza ŞAHİN	Social Comparison Motives That Emerged In Practicum Process: A Case Study	Yüksek Lisans	Çağ Üniversitesi
2019	Gül YILMAZ	Öğretmenlik Uygulamasında Dönüt Konusunda Öğretmen Adaylarının Görüşleri	Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi
2019	Elif ÇELİK	An Investigation Of Non-Ethical Behaviors Candidate Primary School Teachers Encounter In Teaching Practice Based On Some Variables (A Case Of Giresun)	Yüksek Lisans	Giresun Üniversitesi
2019	Sena KARAKOÇ	Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması ve Okul Deneyimi Web Günlüğü Yansımaları	Yüksek Lisans	Giresun Üniversitesi
2019	Emrullah ESEN	Öğretmenlik Uygulaması Dersinin İngilizce Öğretmen Adaylarının Profesyonel Kimlik Algılarına ve Gelişimlerine Yansımaları	Yüksek Lisans	Hacettepe Üniversitesi
2019	Alper ALKAN	Fakülte-Okul İşbirliği Kapsamındaki Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Paydaş Görüşlerinin İncelenmesi	Yüksek Lisans	Marmara Üniversitesi
2019	Emine Begüm AKKUŞ	Öğretmen ve Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi	Yüksek Lisans	Mersin Üniversitesi
2019	Suna ÇELİK	Pre-Service Efl Teachers' Perceived and Actual Reflectivity Levels On Reports Written During Practicum	Yüksek Lisans	Yeditepe Üniversitesi
2020	Aybüke Merve DAVRAN	Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Uygulamasında Ders Planı Hazırlama ve Uygulama Durumları	Yüksek Lisans	Ankara Üniversitesi
2020	Melisa İNCE	The Effect Of International Teaching Practicum On Pre-Service English Teachers' Intercultural Communicative Competence (Icc) and Teacher Identity (Tı)	Yüksek Lisans	Bahçeşehir Üniversitesi
2020	Sena BEBEK	Fen Bilgisi ve Sınıf Öğretmen Adaylarına Öğretmenlik Uygulaması Sürecinde Uygulanan Akran Eğitimi Yaklaşımının Fen Bilimleri Derslerini Planlamaları Üzerine Etkisi	Yüksek Lisans	Trabzon Üniversitesi
2021	Hülya AKDEMİR	Almanya'da Sınıf Öğretmeni Adayları İçin Yürütülen Öğretmenlik Uygulaması Programının İncelenmesi	Doktora	Çukurova Üniversitesi
2021	Mümtaz KARADAĞ	Mobil Destekli Danışmanlık İle Öğretmenlik Uygulamasının Aday Öğretmenlerin Öz Yeterlik Algıları ve Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları Üzerindeki Etkileri	Doktora	İnönü Üniversitesi
2021	Tuğba DENİZHAN	Okulöncesi Öğretmenlik Uygulaması Dersi Sürecinde Uygulama Öğretim Elemanı Yeterliliklerinin Belirlenmesi	Yüksek Lisans	Bursa Uludağ Üniversitesi
2021	Saliha UZUN	Öğretmenlik Uygulaması Sürecinin Öğretmen Adayı Uygulama Öğretmeni ve Öğretim Üyesi Perspektifinden İncelenmesi	Yüksek Lisans	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
2022	Burcu KAYMAK	Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Süreçlerinin Mentorluk Yoluyla Desteklenmesi	Doktora	Akdeniz Üniversitesi
2022	Hüsem KORKMAZ	Teacher Readiness Of Pre-Service English Language Teachers Before and After The Practicum	Doktora	Anadolu Üniversitesi
2022	Yunus YILMAZ	Özel Eğitim Alanında Öğretmenlik Uygulamasının Geliştirilmesi: Anadolu Üniversitesi Örneği	Doktora	Anadolu Üniversitesi

2022	Betül KINIK	Elt Student Teachers' Academic Discourse Socialization and Identity Development In Online Practicum	Doktora	Gazi Üniversitesi
2022	Seval KAYGISIZ	The Interplay Between English Language Student Teachers' Concerns and Their Practicum Practices	Doktora	Gazi Üniversitesi
2022	İlknur KAZAZ	An Evaluation Of Online Practicum Courses For Pre-Service English Language Teachers: Expectations, Attitudes and Learning	Doktora	Hacettepe Üniversitesi
2022	Ali İLYA	Exploring The Characteristics Of An Online Practicum Course In An English Language Teacher Education Program: A Case Study	Doktora	Ortaoğu Teknik Üniversitesi
2022	Elif ÇAMLI	Sınıf Öğretmeni Yetiştirme Sürecinde İlkokullarda Gerçekleştirilen Öğretmenlik Uygulaması Çalışmalarının İncelenmesi	Yüksek Lisans	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
2022	Serhat KOCAMAN	Elt Student-Teachers' Views About The Use Of L1 In Language Teaching Before and After Their Participation In Practicum	Yüksek Lisans	Çukurova Üniversitesi
2022	Özlem BEYLİK	Uzaktan Beden Eğitiminde Öğretmenlik Uygulaması Deneyimleri	Yüksek Lisans	Giresun Üniversitesi
2022	Mehtap YİĞİT	Uzaktan Eğitim İle Yürütölen Almanca Öğretmenliği Öğretmenlik Uygulaması Dersine İlişkin Görüşlerin İncelenmesi	Yüksek Lisans	Trakya Üniversitesi
2023	Esra KIZILET	English Student Teachers' Professional Teacher Identity Development In The Practicum	Doktora	Gazi Üniversitesi
2023	Fatma Büşra YILDIRIM ALTINOK	An Exploration Into The Collaborative Experiences Of L2 Pre-Service Teachers In Online Practicum	Doktora	Hacettepe Üniversitesi
2023	Ramazan YETKİN	English Language Student Teacher Anxiety In Online and Face-To-Face Practicum	Doktora	Hacettepe Üniversitesi
2023	Görsev ULUIŞIK	Ortaokul Matematik Öğretmenlerinin Matematik Öğretim Kaygılarının ve Yeterlik İnançlarının Öğretmenlik Uygulaması Dersi Bağlamında İncelenmesi	Yüksek Lisans	Anadolu Üniversitesi
2023	Şemsettin AKDENİZ	Akredite Edilen Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Programlarındaki Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Değerlendirilmesi	Yüksek Lisans	Bartın Üniversitesi
2023	Aleyna OYANIK	Fen Bilgisi Uygulama Öğrencilerinin ve Uygulama Öğretmenlerinin Klinik Danışmanlık Modeline Göre Yürütölen Öğretmenlik Uygulaması Dersi Hakkındaki Görüş ve Beklentilerindeki Değişimin Belirlenmesi	Yüksek Lisans	Bursa Uludağ Üniversitesi
2023	Oya ALTINDAĞ TAŞTAN	Öğretmenlik Uygulamasını Uzaktan Eğitim Yoluyla Tamamlamış Özel Eğitim Öğretmenleri İle Yüz Yüze Eğitim Yoluyla Tamamlamış Özel Eğitim Öğretmenlerinin Özyeterlilik Algılarının İncelenmesi	Yüksek Lisans	Bursa Uludağ Üniversitesi
2023	Nurhan BİÇER	Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersine İlişkin Algıları İle Öğretmenlik Mesleğine Bağlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	Yüksek Lisans	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
2023	Sümeyye ÇETİNKAYA	Uygulama Öğretmenlerinin Özyeterlilik Algıları İle Yüz Yüze ve Uzaktan Eğitimle Yürütölen Öğretmenlik Uygulaması Dersi Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi	Yüksek Lisans	Giresun Üniversitesi
2023	Ayşenur TUTKUN	Sınıf Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Aşarılarının Bulanık Mantık İle Değerlendirilmesi	Yüksek Lisans	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

2024	Nur SÜRÜÇ ŞEN	Preservice Efl Teachers' Early Teacher Identity Constructions: Reflective Narrations During Practicum	Doktora	Anadolu Üniversitesi
2024	Zeynep BOYACI	Ders İmecesini Modelinin Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Sürecindeki Gelişimlerine Yansımaları	Doktora	Gazi Üniversitesi
2024	Kenan ÇETİN	Collaboration and Reflection In English Language Teaching Practicum: Insights From The Practicum Lesson Study Model	Doktora	Ortadoğu Teknik Üniversitesi
2024	Gönül KÜRKCÜOĞLU	Müzik Öğretmenlerinin Öğretmenlik Uygulaması Dersine Yönelik Tutumlarının Belirlenmesi	Yüksek Lisans	Atatürk Üniversitesi
2024	Osman ORMAN	Beden Eğitimi Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi Derslerine Yönelik Tutumları İle Kariyer Tercihleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	Yüksek Lisans	Bingöl Üniversitesi
2024	Asılgül SEITBEKOVA KAMA	Evaluating The Practicum From The Perspectives Of Efl Pre-Service Efl Teachers, Mentors and Supervisors	Yüksek Lisans	Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
2024	Aynur ALKAN KURT	Matematik Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Hazırladıkları Ders Planlarının, Mikro Öğretim ve Uygulamalarının 5e Öğrenme Modeline Göre İncelenmesi	Yüksek Lisans	Giresun Üniversitesi
2024	Filiz BACAKSIZ	Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Öğretmen Adayları, Uygulama Öğretmenleri ve Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre İncelenmesi	Yüksek Lisans	Hacettepe Üniversitesi
2024	Hüseyin CENGİZ	Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Sınıf Öğretmeni Adaylarının Mesleki Kimlik Algılarına ve Mesleki Kimlik Tipolojilerine Etkisinin İncelenmesi	Yüksek Lisans	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
2024	İsmail KILIÇ	Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının E-Öğrenmeye Hazırbulunuşluklarına Öğretmenlik Uygulaması Dersinin Etkisi	Yüksek Lisans	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi

Extended Abstract

Within the educational process, teachers—who constitute one of the most fundamental elements of the education system and undertake the roles of planner, practitioner, and evaluator of teaching activities—can be defined as individuals who guide and design the learning process (Tekin ve Ayas, 2006). Teacher competencies cannot be explained merely by having subject knowledge, general culture, and professional knowledge; in addition, teachers' attitudes toward their profession and their affective responses also play a significant role in the success of teaching (Boyacı, 2024). Many studies have shown that teacher competence and identity are not limited to the emotional dimension of teaching, but also include professional development, professional attitudes, communication with parents and colleagues, and the methods and techniques employed (Ömür ve Bavlı, 2020; Özdemir, 2010). These competencies must be acquired during pre-service training at universities. In this context, through the teaching practice course included in undergraduate programs, pre-service teachers gain the necessary competencies before entering the profession (Arıkan, 2009).

This research was conducted using the document analysis model, one of the qualitative research methods. It is a systematic review of graduate (master's and doctoral) theses on school practice (teaching practice and school experience) courses and a qualitative study in which the data obtained from this review were subjected to content analysis. To determine the general status and trends of studies on school practice courses in universities, thematic content analysis was employed. In the first stage, by entering the keywords "teaching practice," "school experience," and "school practice courses" into the National Thesis Center database, graduate theses published between 2015 and 2024 in Turkey and TRNC universities within the scope of teaching practice and school experience courses were accessed. In the second stage, each of the 67 graduate theses (20 doctoral, 47 master's) obtained from the screening was analyzed using the "Thesis Classification Form," adapted from the "Article Classification Form" developed by Sözbilir and Kutu (2008). At this stage, the theses were grouped according to their types,

and frequency distributions were numerically determined. The grouped data resulting from content analysis were summarized with graphs using Excel. In the final stage, the findings revealed by the content analysis were synthesized by the researchers and descriptively reported. All theses were coded independently by the authors. First, a random set of 15 studies was selected, and the codings were compared. For inter-coder reliability, two faculty members (an associate professor and an assistant professor), as well as an expert researcher, reviewed the codings separately. Only minor differences were observed among the codings. For reliability, the formula developed by Miles and Huberman (1994) was used. The reliability of the study was found to be 93%.

Based on the findings of the examined theses, the distributions of the theses were analyzed according to their main characteristics (graduate level, year of publication, university, type of institute, province, and region where data were collected), sample group characteristics (faculty of origin, size, population, and branch), and methodological characteristics (research method, research design, data analysis, and data collection tool). When examined by graduate level, approximately 30% of the theses were doctoral-level and 70% master's-level. The distribution by year showed that the fewest theses were published in 2020 and 2021, while the most were published in the last three years (2022–2024) and in 2019. By university, theses on school practice courses were published in 33 different universities, with Anadolu, Gazi, Giresun, and Hacettepe being the universities with the most publications. Regarding provinces, data on school practice courses were collected in 36 different provinces and two centers abroad, with Ankara, Istanbul, Giresun, and Eskişehir being the most common. Sample sizes showed a balanced distribution, with 17 theses each in the ranges of 1–10, 31–100, and 101–301. Thirteen theses had sample sizes of 11–30, while only 3 theses had sample sizes over 301. With the exception of 5, all theses included pre-service teachers as the sample group. A few theses included school coordinators, students in practice schools, and graduates of programs that had taken the school practice course. Theses were prepared across 17 different branches, with English Language Teaching, Primary School Teaching, Science Teaching, and Elementary Mathematics Teaching being the most common. Only one thesis was published in German Language Teaching, History Teaching, Sociology Teaching, and Philosophy Teaching, while none were published in Turkish Language and Literature Teaching, Physics Teaching, Chemistry Teaching, or Religious Culture and Ethics Teaching in the last decade. In terms of research methods, qualitative studies were more frequently preferred than mixed or quantitative ones. In data analysis, content analysis and descriptive analysis were the most commonly used. In data collection, interview forms were most often used in qualitative studies, along with scales, questionnaires, and forms. The identified problems and proposed solutions regarding school practice courses were compiled into seven categories: Faculty / Department Management, School Management / Coordinator, Time / Duration, Evaluation Process, Pre-service Teacher, Mentor Teacher, and Faculty Member.